

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2018 року
М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ»
для підготовки фахівців на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2018

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	2
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	2
1.2.	Лекції	3
1.3.	Семінарські заняття	6
1.4.	Самостійна робота студентів	22
1.5.	Індивідуальні завдання	25
1.6.	Підсумковий контроль	28
2.	Схема нарахування балів	30
3.	Рекомендовані джерела	32
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	55

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін. зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Поняття та види доказів.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
2.	Інститут доказування в науці цивільного процесуального права.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
3.	Застосування засобів доказування в цивільному судочинстві.	8	2	2	-	-	4	8	2	-	-	-	6
4.	Доказування у справах, що виникають з сімейних правовідносин.	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8
5.	Доказування у справах, що виникають з трудових правовідносин.	10	2	2	-	-	6	12	2	2	-	-	8
6.	Доказування у справах, що виникають з договірних правовідносин.	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
7.	Доказування у справах, що пов'язані із правом власності.	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
8.	Доказування у справах, що виникають із заподіяння шкоди.	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
9.	Доказування у справах, що виникають з спадкових правовідносин.	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8
10.	Всього годин:	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Поняття та види доказів.	2
1.1.	Місце доказів в здійсненні мети і завдань правосуддя.	
1.2.	Проблемні питання поняття доказів в науці цивільного процесуального права.	
1.3.	Ознаки доказів: нові підходи вчених процесуалістів.	
1.4.	Класифікація доказів: наукові концепції вчених-процесуалістів.	
1.5.	Електронний документ як доказ в цивільному судочинстві.	
2.	Інститут доказування в науці цивільного процесуального права	2
2.1.	Поняття і мета доказування в цивільному процесі.	
2.2.	Фактичні дані і засоби доказування.	
2.3.	Суб'єкти цивільного процесуального доказування.	
2.4.	Правила розподілу обов'язків по доказуванню.	
2.5.	Поняття предмету доказування.	
2.6.	Обставини, які не підлягають доказуванню.	
2.7.	Належність і допустимість доказів.	
2.8.	Збір, подання, дослідження та оцінка доказів.	
3.	Застосування засобів доказування в цивільному судочинстві	2
3.1.	Процесуальний порядок отримання та дослідження пояснень сторін і третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків.	
3.2.	Показання свідків як процесуальний засіб доказування.	
3.3.	Висновок експерта як засіб доказування.	
3.4.	Письмові докази, поняття, ознаки, види, значення письмових доказів в цивільному судочинстві.	
3.5.	Речові докази, їх поняття, відмінність від письмових доказів.	
3.6.	Забезпечення доказів.	
3.7.	Судові доручення.	
4.	Доказування у справах, що виникають з сімейних правовідносин	2
4.1.	Докази та доказування у справах про розірвання шлюбу та розподіл спільного майна подружжя.	
4.2.	Докази та доказування у справах про встановлення батьківства.	
4.3.	Особливості доказування у справах про позбавлення батьківських прав, про поновлення батьківських прав, про відібрання дитини без позбавлення батьківських прав.	
4.4.	Докази та доказування у справах, які виникають із аліментних зобов'язань (стягнення аліментів на утримання дітей, стягнення аліментів на утримання батьків).	
5.	Доказування у справах, що виникають з трудових правовідносин	2
5.1.	Судовий розгляд індивідуальних трудових спорів.	
5.2.	Юрисдикція суду щодо вирішення колективних трудових спорів (конфліктів).	
5.3.	Докази та доказування у справах про поновлення на роботі.	
5.4.	Докази та доказування у справах про оплату праці.	
5.5.	Докази та доказування у справах про відшкодування працівниками шкоди, завданої роботодавцю.	
6.	Доказування у справах, що виникають з договірних правовідносин	2

6.1.	Загальна характеристика справ, що виникають із договірних правовідносин.	
6.2.	Докази та доказування у справах про визнання правочину недійсним.	
6.3.	Докази та доказування у справах про визнання договору недійсним.	
6.4.	Докази та доказування у справах, що впливають із договору найму (оренди) майна.	
6.5.	Докази та доказування у справах, що впливають із договору позики.	
6.6.	Докази та доказування у справах, що впливають із кредитного договору.	
7.	Доказування у справах, що пов'язані із правом власності	2
7.1.	Загальна характеристика справ, що пов'язані з правом власності.	
7.2.	Докази та доказування у справах про визнання права власності.	
7.3.	Докази та доказування у справах про зняття арешту з майна.	
7.4.	Докази та доказування у справах про витребування майна із чужого незаконного володіння.	
8.	Доказування у справах, що виникають із заподіяння шкоди	2
8.1.	Загальна характеристика справ, що виникають із заподіяння шкоди.	
8.2.	Докази та доказування у справах про відшкодування моральної шкоди.	
8.3.	Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю фізичної особи.	
8.4.	Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.	
8.5.	Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди фізичній особі, завданої злочином.	
9.	Доказування у справах, що виникають з спадкових правовідносин	2
9.1.	Загальна характеристика справ про спадкування.	
9.2.	Докази та доказування у справах про право на спадкове майно і розподіл його в натурі.	
9.3.	Докази та доказування у справах про визнання заповіту недійсним.	
9.4.	Докази та доказування у справах про визнання додаткового строку для прийняття спадщини.	
9.5.	Докази та доказування у справах про вимоги по боргах спадкодавця.	
	Усього	18

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1 Тема 1. Поняття та види доказів

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Місце доказів в здійсненні мети і завдань правосуддя.
- 1.2. Проблемні питання поняття доказів в науці цивільного процесуального права. Поняття доказів у цивільній справі.
- 1.3. Ознаки доказів: нові підходи вчених процесуалістів.
- 1.4. Класифікація доказів: наукові концепції вчених-процесуалістів.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, покази свідка, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Під час вивчення зазначеної теми потрібно з'ясувати поняття доказів. Особливу увагу слід приділити поділу їх на види. Необхідно звернути увагу на розмежування понять докази і засоби доказування, також на таких елементах як зміст доказу, процесуальна форма доказу, процесуальний порядок його одержання та дослідження.

За своєю природою докази повинні виконувати певні функції, без чого, не може бути судового доказування як логіко-практичної діяльності. Студентам слід дослідити наявні у науковій літературі функції доказів у цивільному процесі.

Аналізуючи поняття «докази» і «засоби доказування» слід звернути увагу, що вони не є синонімами, оскільки, по-перше, доказ відповідає на питання: «Що?», а засіб доказування, являючись джерелом інформації про докази, може відповісти лише на питання: «Як?». Хоча немає єдиного підходу у визначенні понять доказів та засобів доказування і на законодавчому рівні. На відміну від ЦПК України нормами матеріального права засоби доказування визначені як докази.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Інститут доказування в науці цивільного процесуального права

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття і мета доказування в цивільному процесі.
- 2.2. Фактичні дані і засоби доказування.
- 2.3. Суб'єкти цивільного процесуального доказування.
- 2.4. Правила розподілу обов'язків по доказуванню.
- 2.5. Поняття предмету доказування.
- 2.6. Обставини, які не підлягають доказуванню.
- 2.7. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказів.
- 2.8. Збір та подання доказів.
- 2.9. Витребування доказів.
- 2.10. Дослідження та оцінка доказів.
- 2.11. Судові доручення.
- 2.12. Забезпечення доказів.

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. Іванов звернувся до суду з заявою про забезпечення доказів у майбутній справі, адже він мав намір звернутись до суду з позовом до Петрова. Про невідкладність її розгляду у заяві не вказувалось. Судовий збір не сплачувався. Суддя в ухвалі про забезпечення доказів надав Іванову строк для звернення із оформленою позовною заявою - три дні з моменту звернення з заявою про забезпечення доказів. Петров оскаржив ухвалу суду про забезпечення доказів. Що у вказаній ситуації є порушення вимог Цивільного процесуального кодексу?

2. Сопілка звернувся до місцевого суду м. Василькова з проханням допитати свідка Кожум'яку в порядку забезпечення доказу. При цьому він вказав, що Кожум'яка виїжджає в довготривале закордонне відрядження і може підтвердити договір позики на суму 16 тис. грн. Суддя в своїй ухвалі пояснив, що, оскільки відповідач по справі — Виноградов проживає в Києві, то і заходи по забезпеченню доказу повинні прийматися за місцем розгляду справи. Суддя вказав також, що покази свідків по цьому спору недопустимі і тому за цих підстав відмовив в допиті Кожум'яки.

Чи правильні дії судді?

3. У справі за позовом Коваленко до Сироти про розірвання шлюбу була розглянута заява позивача про забезпечення доказів, а саме про витребування письмових доказів, надання яких для нього утруднено. Суд постановив ухвалу про відмову в забезпеченні доказів.

Чи правильні дії суду? Чи може бути подана апеляційна скарга на дану ухвалу?

4. У районному суді проводилось попереднє судове засідання, на якому розглядалась справа за позовом Івченко до Скрябіна про стягнення збитку, пов'язаного з ушкодженням автомашини "Жигулі", заподіяного в результаті ДТП.

Відповідач Скрябін не визнав позову, стверджуючи, що його вини в ДТП немає. Під час автопригоди дорога була покрита льодом, і зіткнення автомашин відбулося в зв'язку з непереборною силою.

Позивач Івченко заявив клопотання про відкладення цивільної справи і про витребування матеріалів кримінальної справи, що у свій час була порушена, але припинена.

Суддя виніс ухвалу про відкладення справи на іншу дату і час, але у витребуванні кримінальної справи відмовив, вказавши, що відповідно до принципу змагальності кожна сторона повинна довести факти, на які посилається. Тому сам позивач повинен представити матеріали кримінальної справи, що знаходяться в районному управлінні внутрішніх справ.

Як правильно вирішити це питання?

5. З'ясуйте, чи були допустимими нижче перераховані докази. Які докази повинні надати відповідні особи для обґрунтування своїх вимог:

А) Іванов позичив Петрову 5000 грн. в присутності Сидорова строком на 6 місяців. Після спливу вказаного строку, Петров не повернув гроші. Іванов звернувся до суду. Доказом по справі були покази Сидорова.

Б) Іванов після вживання рибних консервів «Сардина» потрапив у лікарню з харчовим отруєнням. Після виписки Іванов звернувся до суду. В якості доказу надав товарний чек з магазину, в якому придбав консерви;

В) Іванова на пішохідному переході збив Сидоров, який їхав на своєму авто. Іванов надав суду файл відеозапису з відео-реєстратора Петрова, який, в момент наїзду, рухався за автомобілем Сидорова.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, предмет доказування, належність доказів, допустимість доказів, достовірність доказів, достатність доказів, подання доказів, оцінка доказів, витребування доказів, забезпечення доказів.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Доказування є проявом принципу змагальності у цивільному процесі і спрямоване на встановлення істини у справі. Цікавою для обговорення на семінарських заняттях є тема, до якого виду пізнання слід віднести судове пізнання: а) до наукового пізнання; б) до наукового житейського або в) до самостійного типу пізнавальної діяльності людей. Студентам рекомендується звернутися до філософської літератури і до рекомендованих джерел. Необхідно повторити також матеріал щодо доказування і спростування з курсу “Логіка”.

Спірним у проблемі судового доказування є питання про суб’єкти доказової діяльності, зокрема, чи може бути суб’єктом доказування суд? Студенти повинні шукати на це питання відповідь у рекомендованій їм літературі і виробити власне відношення до цієї проблеми.

Слід звернути увагу на склад обставин, які складають предмет доказування. Необхідно звернути увагу на те, що в теорії цивільного процесуального права немає спільності поглядів щодо кількості стадій (етапів) доказування. Аналізуючи вказане питання потрібно звернути увагу на розмежування понять способів дослідження та порядку дослідження доказів, засвоїти види та правила оцінки доказів.

Аналізуючи підстави звільнення від доказування необхідно взяти до уваги, що загальновідомі обставини характеризується об’єктивними та суб’єктивними межами. Розглядаючи преюдиційність фактів необхідно розуміти, що вона ґрунтується саме на властивостях законної сили судових рішень, звернути увагу на особливості преюдиційності вироків, постанов.

При вирішенні завдань, що стосуються належності доказів та допустимості засобів доказування, обов’язково слід користуватися нормами матеріального права, які регулюють спірні правовідносини.

Потрібно сконцентрувати увагу на особливостях допиту малолітніх і неповнолітніх свідків, особливостях дослідження змісту особистих паперів, листів, записів телефонних розмов, телеграм та інших видів кореспонденції. При вивченні вказаного питання слід звернутися до положень, що регламентують стадію судового розгляду. Опановуючи такий засіб доказування як висновок експерта необхідно звернути увагу на види експертизи, можливість роз’яснення та доповнення висновку.

З метою забезпечення захисту інтересів учасників справи, цивільне процесуальне законодавство закріплює інститут забезпечення доказів. Його норми регламентують процесуальний порядок вжиття судом термінових заходів щодо закріплення фактичних даних, з метою використання їх у якості доказів, якщо згодом їх подання стане неможливим або утрудненим. Слід звернути увагу на розмежування підстав та способів забезпечення доказів, специфіку змісту заяви про забезпечення доказів, що обумовлюється визначенням способу забезпечення, порядок її розгляду.

Потрібно проаналізувати особливості подання заяви про забезпечення доказів до подання позовної заяви. Звернути увагу на правові наслідки неподання позовної заяви у вищевказаному випадку, зокрема, відшкодування судових витрат, заподіяних збитків.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Застосування засобів доказування в цивільному судочинстві

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Показання свідків як процесуальний засіб доказування.
- 3.2. Процесуальний порядок отримання і дослідження показань свідків.
- 3.3. Імунітет свідків.
- 3.4. Процесуальний порядок отримання та дослідження пояснень сторін і третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків.
- 3.5. Письмове опитування учасників справи як свідків.
- 3.6. Допит свідка за заявою сторони арбітражного (третейського) розгляду

3.7. Письмові докази: поняття, ознаки, види, значення письмових доказів в цивільному судочинстві.

3.8. Процесуальний порядок отримання і дослідження письмових доказів.

3.9. Речові докази, їх поняття, відмінність від письмових доказів.

3.10. Процесуальний порядок отримання і дослідження речових доказів.

3.11. Процесуальний порядок зберігання та повернення речових доказів.

3.12. Електронні докази: поняття, ознаки, значення електронних доказів в цивільному судочинстві.

3.13. Висновок експерта як засіб доказування. Вимоги до висновку експерта.

3.14. Процесуальний порядок дослідження і оцінки висновку експерта.

3.15. Зміст висновку експерта у галузі права.

3.16. Процесуальний порядок дослідження і оцінки висновку експерта у галузі права .

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. Відповідач заявив клопотання про відвід свідка, викликаного за клопотанням позивача. Він вказав, що свідок — мати позивача, і, відповідно, вона заінтересована у вирішенні справи.

Суд відмовив у клопотанні, а потім своє рішення, яким позов був задоволений, обґрунтував показаннями свідка, проти якого був заявлений відвід.

Чи правильно вчинив суд?

2. Іванов пред'явив позов до своєї колишньої дружини про передачу йому на виховання їх неповнолітнього сина Сергія. Позивач в якості доказів представив письмові свідчення сусідів по будинку, в яких містилися відомості, які підтверджували факт негативного впливу матері на сина. Суддя, заслухавши пояснення сторін, ознайомившись з письмовими показами сусідів, задовольнив позовні вимоги Іванова. Чи можуть письмові покази свідків розглядатися в якості доказів у справі? Які докази будуть належними для таких категорій справ?

3. Хмельницький міськрайонний суд розглядає цивільну справу за позовною заявою Іванової Олени Іванівни до Іванова Максима Йосиповича про стягнення аліментів на дитину. Позивач звернулася 28.02.2018 до суду із заявою про стягнення аліментів на дитину й у судовому засіданні заявила, що відповідач був записаний батьком її дитини з її слів. Доказами, якими вона підтверджувала свої вимоги, є покази свідка Петрова Ф. О. Відповідач і його представник у судовому засіданні заперечили проти позову, просили викликати у судові засідання іншого свідка, Сидоренка О. М., і заявили зустрічний позов — про спростування батьківства. У зв'язку з цим відповідач заявив клопотання про призначення у справі експертизи, наприклад, судово-медичної (імунологічної) експертизи на підтвердження батьківства. Заслухавши думку сторін у справі, суд дійшов висновку, що клопотання відповідача не підлягає задоволенню, оскільки позивачка вже мала на руках результати медичної експертизи, висновки якої можна було б використати в суді. Призначення нової експертизи істотно затягнуло б розгляд справи, враховуючи, що для її проведення потрібно багато часу і суд мав би зупинитися на час проведення експертизи. Проаналізуйте дії суду Хто саме визначає, в якому порядку досліджуються докази у справі? Чи можуть учасники процесу оскаржити такі дії суду? Якщо так, проаналізуйте, в якому порядку? Хто визначає вид експертизи та питання, що ставиться перед експертом?

4. 21 серпня 2018 року Іванова Тетяна Борисівна подала до суду позов до Петрова Ігоря Миколайовича про стягнення боргу за розпискою. До позовної заяви додала копію розписки Петрова І. М. проте, що він взяв у борг у Іванової Т. Б. 20 000 грн на термін до 10 серпня 2018 р. У судові засідання Іванова Т. Б. не з'явилась, просила розглянути справу за її відсутності. Відповідач також у судові засідання не з'явився, хоча був повідомлений належним чином, про

причини неявки не повідомив. Чи може суд задовольнити позов на підставі наданого позивачем доказу? Аргументуйте відповідь.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, показання свідка, імунітет свідків, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Студенти повинні звернути увагу на те, що сторони дають показання в процесуальному статусі свідків, тобто приводитися до присяги, попереджатися про кримінальну відповідальність за відмову від дачі показань чи за дачу завідомо неправдивих свідчень.

Не вказано в законодавстві і сам момент, коли сторони, треті особи, чи їх представники набувають процесуального статусу свідка. Тому не є визначеним питання щодо притягнення їх до кримінальної відповідальності.

При підготовці до даного семінарського заняття слід проаналізувати ст. 63 Конституції України, яка звільняє особу від відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів. Також закон встановлює перелік осіб, які не підлягають допиту як свідки взагалі.

Щодо природи висновку експерта варто відмітити, що експерт не закріплює у письмовому вигляді певну існуючу інформацію, він отримує під час дослідження нові фактичні дані, яким надає професійну оцінку, після чого вони стають доказами. Висновок експерта відображає перебіг та отримання нової інформації за допомогою спеціальних знань.

Ватро звернути увагу, що чинне цивільне процесуальне законодавство встановлює спеціальний порядок зберігання, огляду, дослідження та повернення речових доказів.

У зв'язку із закріплення у ЦПК України такого засобу доказування як електронні докази, слід дослідити процесуальний порядок їх подання, дослідження та оцінки.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Доказування у справах, що виникають з сімейних правовідносин

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Докази та доказування у справах про розірвання шлюбу.
- 4.2. Докази та доказування у справах про розподіл спільного майна подружжя.
- 4.3. Докази та доказування у справах про встановлення батьківства.
- 4.4. Доказування у справах про позбавлення батьківських прав.
- 4.5. Докази та доказування у справах про поновлення батьківських прав.
- 4.6 Докази та доказування у справах про відібрання дитини без позбавлення батьківських прав.
- 4.7. Докази та доказування у справах, які виникають із аліментних зобов'язань (стягнення аліментів на утримання дітей, стягнення аліментів на утримання батьків).

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. "А" перебуваючи з "В" у шлюбі придбала у спільну часткову власність двокімнатну квартиру. У 2004 р. їх шлюб було розірвано та визначено порядок користування спірною квартирою. 8 липня 2018 р. "А" отримала від "В" заяву, посвідчену приватним нотаріусом, згідно з якою їй повідомлялося, що "В" має намір продати належну йому на праві власності частку в квартирі за 125 000 грн. "А" рекомендованим листом 3 серпня 2018 р. повідомила нотаріуса про бажання придбати належну "В" частку в квартирі. Однак 20 вересня 2018 р. "В"

повідомив, що продав свою частку в квартирі "С". Які дії має вчинити "А" для захисту свого порушеного права?

2. Громадянка звернулася з позовом до суду до колишнього чоловіка з вимогою про стягнення аліментів з нього. У позовній заяві вона зазначила, що півроку тому вона розлучилася із чоловіком через те, що він постійно зраджував її. Вона є особою пенсійного віку, пенсії не вистачає, а через хворобливий стан здоров'я вона не може працевлаштуватись. У позовній заяві також зазначалось, що колишній чоловік займає високу посаду, отримує понад 6000 грн. на місяць, нікому аліменти не сплачує, відтак має змогу утримувати її. Позивачка просила стягувати на її користь 1000 грн. щомісяця, але не менше 30 відсотків прожиткового мінімуму доходів громадян, оскільки саме таким є мінімальний розмір утримання. Що у вказаній ситуації не відповідає положенням сімейного законодавства?

3. Громадянка П. звернулася до суду з позовом про визнання недійсним договору міни, за яким її чоловік А. здійснив відчуження обладнання, що є об'єктом спільної сумісної власності, без її згоди. А. проти позову заперечував, мотивуючи це тим, що обладнання було придбане ним за договором купівлі-продажу хоч і в період перебування у шлюбі із позивачкою, проте за кошти від своєї діяльності як підприємця і використовувалось виключно для здійснення ним підприємницької діяльності. Відчужуючи обладнання за договором міни товариству з обмеженою відповідальністю, він діяв як фізична особа-підприємець. Яке рішення має ухвалити суд?

4. Закладом охорони здоров'я була подана позовна заява про позбавлення батьківських прав Особу 1 та Особу 2 (батьків дитини) стосовно малолітніх Особи 3 (2003 р.н.) та Особи 4 (2004 р.н.). До матеріалів справи надано у письмовій формі думку малолітніх дітей по даній справі. Чи має право суд постановити рішення всупереч думці дитини і за яких обставин?

5. Петренко звернувся до суду з позовом до колишньої дружини про оспорювання батьківства. Він зазначив, що у медичному центрі для застосування допоміжних репродуктивних технологій з метою запліднення дружини у нього були взяті біологічні матеріали і він написав письмову згоду на штучне запліднення. Після невдалої спроби його дружини завагітніти сторони припинили спільне життя, проте шлюб не розірвали. Згодом йому стало відомо, що відповідачка народила трьох дітей, батьком яких був записаний позивач. Позивач просив виключити з актових записів про народження дітей зазначення його як батька, оскільки він не давав згоди на повторне штучне запліднення своєї дружини. Крім того, на час проведення відповідного запліднення у медичного центру закінчилася ліцензія. Як має бути вирішена справа?

6. Позивачка звернулася до суду з позовом про стягнення з відповідача як батька додаткових витрат на утримання повнолітньої доньки, яка продовжує навчання. Позивачка зазначила, що рішенням суду з відповідача стягуються аліменти на утримання доньки у твердій грошовій сумі на період навчання. Донька навчається в університеті за контрактом та проживає в гуртожитку, позивачка несе відповідні витрати, пов'язані з навчанням доньки, тому просила суд стягнути з відповідача на її користь 1/2 частину витрат на оплату за навчання та за проживання в гуртожитку за період до дати подання позову.

Відповідач заперечував проти позову, вважаючи, що його обов'язки обмежені виплатою аліментів. Яке рішення має прийняти суд?

7. Позивачка звернулася до суду з позовом про зміну розміру аліментів. Вимоги мотивовані тим, що рішенням суду 2012 року з відповідача на її користь стягнуто аліменти на дітей у розмірі 1/4 частини всіх видів заробітку щомісячно, але не менше 30 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку до досягнення ними повноліття. Відповідач на час стягнення аліментів отримував мінімальну заробітну плату, що було враховано судом. На даний

час відповідач перебуває в Канаді, де отримує значно більші доходи. Оскільки коштів, які надсилаються, недостатньо для належного утримання дітей, просила стягнути з відповідача на її користь аліменти у розмірі 1/3 частини всіх видів заробітку щомісячно, але не менше 30 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку до досягнення ними повноліття. Відповідач визнав, що у Канаді заробляє значно більше, ніж раніше в Україні. Проти позову він заперечував, вважаючи, що суд не має права змінити вже визначений розмір присудження аліментів. Як суд має вирішити справу?

8. Позивачка подала позов про визнання майна спільною сумісною власністю подружжя та його поділ. Спир виник щодо таких об'єктів, придбаних за час шлюбу за кошти сімейного бюджету: земельна ділянка несільськогосподарського призначення площею 0,1085 га, придбана на ім'я відповідача за договором купівлі-продажу у міської ради для будівництва та обслуговування шиномонтажної майстерні, збудована на цій ділянці і введена в експлуатацію шиномонтажна майстерня та обладнання, що було придбане у майстерню. Відповідач зазначив, що це майно він придбав як фізична особа-підприємець для зайняття підприємницькою діяльністю, тому воно є його особистою приватною власністю як підприємця. Як має бути вирішене питання щодо правового режиму цього майна?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, показання свідка, імунітет свідків, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ, розірвання шлюбу, поділ майна подружжя, аліменти, позбавлення батьківських прав.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Предметом доказування у справах про розірвання шлюбу є: факт укладання шлюбу; фактичні взаємини подружжя; факт наявності взаємної згоди подружжя на розірвання шлюбу; факт відсутності згоди одного з подружжя на розірвання шлюбу; факт відсутності (наявності) спільних неповнолітніх дітей, дитини-інваліда; факт ухилення одного з подружжя від розірвання шлюбу в органі РАЦСу; факти, які свідчать, що подальше спільне життя подружжя і збереження шлюбу суперечило б інтересам одного з них, інтересам їхніх дітей, що мають істотне значення (факт наявності захворювання хронічним алкоголізмом; факт відсутності між подружжям близьких відносин; факт роздільного проживання подружжя протягом тривалого періоду часу; факт невідомості місця проживання чоловіка; факт подружньої невірності; факт фактичних шлюбних відносин з іншою особою; факт жорстокого поводження з чоловіком або неповнолітніми дітьми); факт наявності або відсутності угоди про утримання і виховання дітей.

Предметом доказування у справах про поділ майна подружжя є: вступ сторін до зареєстрованого шлюбу; розірвання шлюбу між подружжям; склад і вартість майна, придбаного подружжям у період шлюбу, а також підстави його придбання; наявність шлюбного договору або іншої угоди про розподіл майна подружжя (сторони можуть домовитися про можливий порядок поділу майна, у тому числі і в разі розірвання шлюбу — ч. 3 ст. 97 СК); інші обставини, що мають значення для визначення правового режиму майна подружжя, їх часток у цьому майні і вирішення питання про передачу певного майна тому або іншому подружжю.

Предметом доказування у справах про стягнення аліментів на неповнолітню дитину є: наявність батьківських правовідносин між неповнолітньою дитиною і особою (особами), до якої пред'являється вимога про стягнення аліментів; знаходження неповнолітньої дитини на утриманні особи, що пред'явила позов про стягнення аліментів на її утримання; наявність або відсутність між батьками угоди про сплату аліментів; ненадання утримання неповнолітній дитині або невідповідність утримання, що надається, розміру, встановленому законом; наявність або відсутність постійного місця роботи, наявність регулярного заробітку або іншого доходу (при визначенні розміру аліментів у частці від заробітку (доходу)).

Семінарське заняття 5

Тема 5. Доказування у справах, що виникають з трудових правовідносин

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Докази та доказування у справах про поновлення на роботі.
- 5.2. Докази та доказування у справах про оплату праці.
- 5.3. Докази та доказування у справах про відшкодування працівниками шкоди, завданої роботодавцю.

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. Іванов з 18 березня 2017 року працював на посаді заступника голови правління Публічного акціонерного товариства «Укргазвидобування» (далі - ПАТ «Укргазвидобування»).

1 липня 2017 року у нього народився син, а 1 серпня 2017 року його дружина вийшла на роботу на повний робочий день до закінчення відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Ураховуючи зазначене, 18 серпня 2018 року він звернувся до ПАТ «Укргазвидобування» із заявою про надання йому відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з 19 серпня 2015 року.

Після направлення заяви з 19 серпня 2018 року позивач здійснював догляд за дитиною, однак 1 жовтня 2018 року отримав лист ПАТ «Укргазвидобування» про відмову у наданні йому вказаної відпустки із зазначенням про необхідність надати пояснення про поважні причини його відсутності на роботі з 19 серпня 2018 року.

У відповідь на вказаний лист він повторно направив до ПАТ «Укргазвидобування» заяву про надання йому відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, однак 13 жовтня 2018 року отримав наказ від 9 жовтня 2018 року № 127-к про звільнення його з роботи з 9 жовтня 2018 року за прогул без поважних причин з 19 серпня по 8 жовтня 2015 року на підставі пункту 4 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України.

Вважаючи своє звільнення незаконним, Іванов просив поновити його на посаді заступника голови правління ПАТ «Укргазвидобування».

2. У січня 2015 року Петрова звернулася до суду із тим, що вона з 20 вересня 2010 року працювала у Вищому професійному училищі № 21 м. Миколаєва (далі - ВПУ № 21) на посаді викладача світової літератури на умовах контракту зі строком дії до

30 червня 2011 року, а за додатковою угодою до контракту від 11 травня

2011 року - строком дії до 30 червня 2012 року. Позивачка зазначала, що на підставі поданої нею особисто заяви від 9 серпня 2011 року та укладеного договору цивільно-правового характеру від 1 вересня 2011 року № 2 (далі - договір № 2) її було переведено на посаду заступника директора з навчально-методичної роботи строком до 30 червня 2012 року. У подальшому між нею та адміністрацією училища неодноразово укладалися додаткові угоди до договору № 2, останню з яких вона вимушена була підписати із зазначенням строку договору до 31 грудня 2014 року, після закінчення якого її звільнено з роботи на підставі пункту 2 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України.

Петрова, вважаючи своє звільнення незаконним, оскільки між нею та керівником училища склалися безстрокові трудові відносини, просила визнати трудовий договір укладеним на невизначений строк, поновити її на роботі та стягнути середній заробіток за час вимушеного прогулу.

3. У серпні 2015 року Сидоров звернувся до суду з позовом до Публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» про визнання незаконним та скасування наказу про звільнення, поновлення на роботі, стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу, відшкодування моральної шкоди.

Позивач зазначав, що відповідно до наказу від 14 квітня 2010 року його з 15 квітня 2010 року було прийнято на посаду начальника сектора логістики управління закупівлі нафти та нафтопродуктів департаменту закупівлі та реалізації нафти і нафтопродуктів НАК «Нафтогаз України».

Відповідно до наказу від 10 жовтня 2012 року його було переведено на посаду головного фахівця відділу обліку нафти і нафтопродуктів управління обліку нафти і нафтопродуктів та логістики НАК «Нафтогаз України».

Наказом від 1 липня 2014 року «Про затвердження змін до штатного розпису апарату ПАТ «НАК «Нафтогаз України» було ліквідовано відділ обліку нафти і нафтопродуктів в управлінні обліку нафти і нафтопродуктів та логістики ПАТ «НАК «Нафтогаз України».

7 липня 2014 року його було ознайомлено з попередженням про наступне вивільнення у зв'язку зі скороченням посади «головний фахівець відділу обліку нафти і нафтопродуктів управління обліку нафти і нафтопродуктів та логістики» відповідно до пункту 1 частини першої статті -40 Кодексу законів про працю України .

Наказом від 4 вересня 2014 року його було звільнено із займаної посади у зв'язку зі скороченням штату на підставі пункту 1 частини першої статті 40 КЗпП України .

Посилаючись на те, що його звільнено з порушенням норм трудового права, а саме статті 40, частини третьої статті 492 КЗпП України, позивач просив визнати незаконним та скасувати наказ від 4 вересня 2014 року про звільнення; поновити його на посаді головного фахівця відділу обліку нафти і нафтопродуктів управління обліку нафти і нафтопродуктів та логістики ПАТ «НАК «Нафтогаз України»; стягнути з відповідача на свою користь 228 тис. 835 грн 5 коп. середнього заробітку за час вимушеного прогулу за період з 8 вересня 2014 року до 31 серпня 2015 року без утримання податку та інших обов'язкових платежів та 10 тис. грн на відшкодування моральної шкоди.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, показання свідка, імунітет свідків, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ, поновлення на роботі, виплата заробітної плати, відшкодування шкоди.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Предметом доказування у справах про стягнення невикраченої заробітної плати є: факт порушення строків виплати заробітної плати, інших виплат; тривалість затримки виплати заробітної плати: порушення порядку індексації заробітної плати; факт прийняття в односторонньому порядку власником або уповноваженим ним органом рішень з питань оплати праці працівників, що погіршують умови, встановлені законодавством, угодами, колективними договорами; порушення строків розрахунку при звільненні працівника.

Предметом доказування у справах про поновлення на роботі можуть бути: за яких обставин написана заява про звільнення за власним бажанням; по якій причині звільнено; чи не було звільнення під тиском; чи не було проведено насправді скорочення чисельності або штату працівників; чи дотримано працедавцем порядок звільнення працівника; чи був працівник вчасно попереджений письмово про можливе вивільнення; чи мала звільнена особа право на залишення на роботі в першу чергу; чи протипоказане працівнику за станом здоров'я виконання покладених на нього службових обов'язків; вина працівника в невиконанні ним трудових обов'язків; причини невиконання обов'язків; причини прогулу, поважність (неповажність) причин прогулу; факт нетверезого стану працівника, перебування під впливом інших токсичних речовин; здійснення звільненим працівником дій, при яких керівництво підприємства перестало довіряти працівнику; факт здійснення аморального проступку; виконання працівником виховної функції; розмір заробітної плати, що підлягає стягненню за час вимушеного прогулу; ступінь тяжкості проступку і заподіяна ним шкода; обставини, при яких проступок було скоєно; яка

шкода завдана підприємству, чи дійсно шкода завдана; вина посадовців, через поведінку яких став можливим факт спричинення шкоди установі.

У предмет доказування у справах про матеріальну відповідальність працівника за шкоду, заподіяну роботодавцю, включаються такі обставини: факт перебування працівника і роботодавця в трудових правовідносинах; факт заподіяння працівником шкоди у вигляді прямої дійсної шкоди і її розмір. протиправність дій (бездіяльності), рішень працівника, які спричинили заподіяння шкоди; вина працівника в заподіянні шкоди; причинно-наслідковий зв'язок між протиправними діями працівника і наступними несприятливими наслідками для роботодавця; наявність або відсутність обставин, що виключають матеріальну відповідальність працівника (виникнення збитку внаслідок непереборної сили, нормального господарського ризику, крайньої необхідності або необхідної оборони або в разі невиконання роботодавцем обов'язку щодо забезпечення належних умов для зберігання майна, довіреного працівнику); проведення перевірки роботодавцем для встановлення розміру заподіяної шкоди і причин його виникнення; наявність або відсутність обставин, за яких працівник несе повну матеріальну відповідальність перед роботодавцем; розмір середнього місячного заробітку працівника в разі, якщо він не несе повну матеріальну відповідальність; причини, що призвели до заподіяння шкоди; матеріальне становище працівника та інші обставини, що дозволяють суду знизити розмір шкоди, що підлягає стягненню з працівника.

Семінарське заняття 6

Тема 6. Доказування у справах, що виникають з договірних правовідносин

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Докази та доказування у справах про визнання договору недійсним.
- 6.2. Докази та доказування у справах, що впливають із договору найму (оренди) майна.
- 6.3. Докази та доказування у справах, що впливають із договору позики.
- 6.4. Докази та доказування у справах, що впливають із кредитного договору.

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. Позивачка подала позов про визнання недійсними довіреності та договору дарування. Вона зазначила, що подарований від її імені будинок є її єдиним місцем проживання. Вона уповноважила першого відповідача розпоряджатися, володіти й користуватися вказаним будинком. На підставі довіреності цей відповідач подарував будинок другому відповідачу. Позивачка посилалася на те, що вона є інвалідом першої групи й потребує стороннього догляду, що здійснювала її дочка, довіреність вона підписала у відчаї під впливом тяжкої для неї обставини і на вкрай не вигідних умовах, а саме в обмін на матеріальну допомогу їй та її дочці, яка перебувала в тяжкому стані, була госпіталізована й прооперована, тривалий час лікувалася. Допомога була меншою за вартість будинку. Яка з обставин НЕ належить до підстав задоволення заявленого позову про визнання правочинів недійсними?

2. У 2013 році Петренко позичив Морозову 5 тисяч гривень. На підтвердження укладення договору позики та отримання коштів Морозов видав розписку. У розписці не був зазначений строк повернення коштів. На початку 2018 року Петренко звернувся до Морозова з вимогою повернути позичені кошти, проте отримав відмову, тому пред'явив позов про стягнення суми позики. Під час судового розгляду Морозов заявив клопотання про застосування наслідків спливу позовної давності, адже строк повернення не був встановлений, тому перебіг позовної давності почався в момент передачі коштів. Коли у цій ситуації почався перебіг позовної давності?

3. У лютому 2017 року ОСОБА_1 звернувся до суду з позовом до ОСОБА_2 про стягнення боргу за договором позики. Обґрунтовуючи позовні вимоги, ОСОБА_1 посилався на те, що 07 грудня 2016 року відповідач отримав у нього в борг грошові кошти в сумі 1 800

доларів США на строк до 01 лютого 2017 року, про що власноруч написав розписку. ОСОБА_2 взяті на себе зобов'язання щодо повернення боргу не виконав. Враховуючи викладене, ОСОБА_1 просив стягнути з відповідача на свою користь суму боргу за розпискою у розмірі 48 636 грн, що еквівалентно 1 800 доларам США за курсом Національного банку України станом на день пред'явлення позову - 21 лютого 2017 року.

Касаційна скарга ОСОБА_2 мотивована тим, що грошові кошти він позичив не у ОСОБА_1, а у його матері ОСОБА_3 наприкінці 2015 року. Позику він повернув частинами до 01 лютого 2017 року. Боргову розписку він склав під погрозою. Суди попередніх інстанцій не взято до уваги його пояснення та показання свідків, а також докази, які підтверджують факт повернення боргу. Апеляційний суд відмовив йому у задоволенні клопотання про допит свідків, чим порушив його право на захист від пред'явлених до нього безпідставних позовних вимог, не надав йому можливості довести факт повернення боргу, що є прямим порушенням Конституції України. В матеріалах справи міститься запис судового засідання лише за 21 березня 2017 року. Звукозаписи судових засідань за 26 квітня та 22 травня 2017 року, в яких сторонами надавалися пояснення, відсутні. У зв'язку з цим порушено його право на справедливий суд, передбачене статтею 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Яке рішення повинен ухвалити суд?

4. У вересні 2016 року ОСОБА_4 звернувся з позовом до ОСОБА_5, ОСОБА_6 про стягнення боргу.

В обґрунтування позову зазначив, що 27 вересня 2013 року передав ОСОБА_5 у борг для будівництва житлових будинків грошові кошти у розмірі 431 250 доларів США. Повернення коштів забезпечено попередніми договорами купівлі-продажу будинків за номерами АДРЕСА_1 у м. Ірпінь Київської області. Про отримання грошових коштів ОСОБА_5 надав розписку від 1 жовтня 2013 року, у якій зобов'язався повернути грошову суму на першу вимогу або передати у власність нерухоме майно згідно з умовами попередніх договорів.

Позивач зазначає, що 17 червня 2016 року звернувся до ОСОБА_5 з вимогою про повернення коштів, які вважає позикою, проте відповідач порушив взяті на себе зобов'язання і ці кошти не повернув.

Згідно з розпискою від 1 жовтня 2013 року гарантією своєчасного повернення позики є зобов'язання позичальника передати позивачу у власність будинки за номерами АДРЕСА_1 у м. Ірпінь Київської області, які належать ОСОБА_5 і ОСОБА_6 на праві спільної сумісної власності подружжя, тобто домовленість про надання коштів у позику створює зобов'язання і для ОСОБА_6

За таких обставин ОСОБА_4 просив стягнути солідарно з ОСОБА_5 і ОСОБА_6 основний борг за договором позики у розмірі 11 169 849,20 гривень, що за встановленим НБУ офіційним курсом гривні до долара США станом на 19 червня 2016 року є еквівалентом переданих коштів у сумі 431 250 доларів США, проценти за користування позикою у розмірі 5 140 726,95 гривень і пеню у розмірі 7 910 629,46 гривень.

Яке рішення повинен ухвалити суд? Визначте предмет доказування по даній справі та докази, які повинні подати сторони.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, показання свідка, імунітет свідків, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ, договір, визнання договору недійсним.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

При підготовці до даної теми необхідно враховувати положення ЦК України щодо істотних умов відповідних договорів, підстав їх розірвання. Варто звернути увагу на законодавчо закріплені підстави визнання договору недійсним.

Предметом доказування у справах про визнання договору недійсним є факт укладення договору; істотні умови договору; факти істотного порушення договору. Згідно зі ст. 651 ЦК істотним є таке порушення стороною договору, коли внаслідок завданої цим шкоди друга сторона значною мірою позбавляється того, на що вона розраховувала при укладенні договору; факт порушення форми договору; отримання сторонами договору того або іншого матеріального блага

Предметом оказування у справах щодо договору позики є укладення договору позики; закінчення строку позики; позичальник своєчасно не повернув суму позики (речі, визначені родовими ознаками); сплата позичальником відсотків на суму позики повністю або частково; чи може договір позики вважатися безпроцентним; період прострочення сплати відсотків на суму позики; договір був укладений під впливом обману, насильства, зловмисної домовленості представника позичальника з позикодавцем або під впливом тяжкої обставини.

Предметом оказування у справах щодо кредитного договору є укладення кредитного договору; закінчення строку кредиту; позичальник своєчасно не повернув суму кредиту; сплата позичальником відсотків на суму кредиту повністю або частково; період прострочення сплати відсотків на суму кредиту.

Семінарське заняття 7

Тема 7. Доказування у справах, що пов'язані із правом власності

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Докази та доказування у справах про визнання права власності.
- 7.2. Докази та доказування у справах про зняття арешту з майна.
- 7.3. Докази та доказування у справах про витребування майна із чужого незаконного володіння.
- 7.4. Докази та доказування у справах про усунення перешкод у користуванні житлом шляхом виселення членів сім'ї власника.
- 7.5 Докази та доказування у справах щодо самочинного будівництва.

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. 5 квітня 2016 року позивач звернувся до суду з позовом, в якому з урахуванням збільшених позовних вимог просив визнати відповідачів такими, що втратили право на проживання у службовій квартирі АДРЕСА_1 (далі також - службова квартира), виселити їх без надання іншого житлового приміщення та зобов'язати знятися з реєстраційного обліку.

Позовні вимоги мотивовані такими обставинами:

Службова квартира є об'єктом комунальної власності територіальної громади міста Генічеська в особі Генічеської міської ради.

24 лютого 2005 року Виконавчий комітет Генічеської міської ради ухвалив рішення № 74 «Про визнання службовою квартири АДРЕСА_1», яким вказана квартира була визнана службовою та передана на баланс Комунального підприємства «Міське житлове будівництво».

На підставі рішення Виконавчого комітету Генічеської міської ради від 23 березня 2005 року № 101 службова квартира була надана ОСОБА_3 як керівнику третьої особи та члену його сім'ї - дружині ОСОБА_4 - для проживання.

3 травня 2007 року шлюб між відповідачами розірвано. А 6 березня 2012 року ОСОБА_3 припинив трудові відносини з третьою особою, з огляду на що він і ОСОБА_4 втратили право на проживання у службовій квартирі, наданій для проживання працівників підприємства.

Добровільно відповідачі звільнити службову квартиру не бажали.

Визначте предмет доказування по даній справі. Чи повинен суд застосувати строки позовної давності?

2. У липні 2016 року ОСОБА_3 звернулася до суду з позовом до ОСОБА_4 про розірвання договору довічного утримання та визнання права власності.

Позовна заява мотивована тим, що 22 квітня 2004 року між нею та ОСОБА_4 був укладений договір довічного утримання, відповідно до якого відповідач взяла на себе зобов'язання з догляду за ОСОБА_3 та забезпечення її всіма необхідними продуктами харчування, сплати всіх комунальних платежів та виплати їй щомісячного грошового утримання у розмірі не менше одного неоподаткованого мінімуму щомісяця.

За це ОСОБА_4 набула право власності на квартиру АДРЕСА_1, яка належала ОСОБА_3 на праві приватної власності.

Позивач зазначила, що протягом першого року після укладення договору ОСОБА_4 виконувала взяті на себе зобов'язання за договором, проте в 2005 році відповідач виселила її з вищезазначеної квартири та змінила вхідні двері та замок у квартирі. З того часу доступу до квартири позивач не має.

Також в 2005 році відповідач перестала виконувати свої зобов'язання за договором та не надає позивачу жодної допомоги, не забезпечує одягом, взуттям, ліками, не здійснює догляду за позивачем, не сплачує комунальних послуг за квартиру.

Позивач просить розірвати договір довічного утримання, укладений між сторонами, та скасувати запис про реєстрацію права власності ОСОБА_4 на квартиру; визнати право власності на квартиру за попереднім власником ОСОБА_3.

Визначте предмет доказування по даній справі та докази, які повинні подати сторони. Яке рішення повинен ухвалити суд?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, показання свідка, імунітет свідків, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ, зняття арешту з майна, витребування майна із чужого незаконного володіння, самочинне будівництво.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Предметом доказування у справах про визнання права власності є наявність спірного майна; підстави набуття права власності; обставини, що свідчать про володіння позивачем спірним майном як його власним; підстави того, що відповідач порушує, оспорує або не визнає права власності.

Предметом доказування у справах про зняття арешту з майна є право власності позивача на майно; підстави накладення арешту; факт накладення арешту на майно; характеристика описаного майна, його вартість і відмітні ознаки.

При розгляді справ про визнання особи такою, що втратила право користування житловим приміщенням, судам необхідно розрізняти правовідносини, які виникають між власником та колишнім власником житла, і правовідносини, які виникають між власником житла та членами його сім'ї, колишніми членами його сім'ї, а також членами сім'ї колишнього власника житла.

При розгляді справ щодо самочинного будівництва слід мати на увазі, що самочинним вважається будівництво житлового будинку, будівлі, споруди, іншого нерухомого майна, якщо вони збудовані (будуються) на земельній ділянці, що не була відведена особі, яка здійснює будівництво; або відведена не для цієї мети; або без відповідного документа, який дає право виконувати будівельні роботи, чи належно затвердженого проекту; або з істотним порушенням будівельних норм і правил.

Семінарське заняття 8

Тема 8. Доказування у справах, що виникають із заподіяння шкоди

Питання для усного опитування та дискусії

8.1. Докази та доказування у справах про відшкодування моральної шкоди.

8.2. Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю фізичної особи.

8.3. Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

8.4. Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я чи смертю фізичної особи.

8.5 Доказування у справах про відшкодування шкоди завданої затопленням.

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. 10 листопада 2018 року позивач звернувся до суду з вказаним позовом, мотивуючи його тим, що 1 лютого 2018 року на автодорозі «Київ-Харків-Довжанське» біля м. Словянськ Донецької області з вини механіка-водія військової частини польової пошти В 2731, яка розташована у м. Новоград-Волинський, молодшого сержанта ОСОБА_11, під час проходження останнім військової служби та виконання військових обов'язків сталася дорожньо-транспортна пригода (далі - ДТП). Внаслідок ДТП позивач і його дружина з донькою отримали тілесні ушкодження, а належний позивачеві на праві власності автомобіль марки «NISSAN ALMERA», реєстраційний номер НОМЕР_1, - значні механічні пошкодження. Кримінальне провадження щодо ОСОБА_11 за частиною першою статті 415 Кримінального кодексу України було закрито у зв'язку відсутністю в діях водія складу кримінального правопорушення.

Позивач просив стягнути з відповідача на його користь 182 824,77 грн на відшкодування вартості ремонту пошкодженого автомобіля та 50 тис. грн на відшкодування моральної шкоди.

Визначте предмет доказування у даній справі.

2. У вересні 2016 року ОСОБА_4 звернулась до суду з позовом до Публічного акціонерного товариства «Чернігівобленерго» (далі - ПАТ «Чернігівобленерго») про стягнення 16 505,19 грн у відшкодування майнової шкоди та 3 000,00 грн - моральної шкоди.

В обґрунтування позовних вимог посилялась на те, що їй на праві власності належала корова, яка загинула через ураження електричним струмом внаслідок обриву дроту повітряної лінії електропередачі, яка використовується відповідачем у комерційних цілях і є джерелом підвищеної небезпеки відповідно до частини першої статті 1187 ЦК України.

Посилаючись на відмову ПАТ «Чернігівобленерго» відшкодувати завдану їй шкоду, просила суд задовольнити позов.

Задовольняючи частково позов, суд першої інстанції, виходив з того, що відповідач є власником електромереж через пошкодження яких загинула худоба. Враховуючи те, що лінії електропередач є джерелом підвищеної небезпеки і шкода позивачу завдана під час їх експлуатації ПАТ «Чернігівобленерго», тому ОСОБА_4 має право на відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

Перевіряючи доводи апеляційної скарги та зменшуючи розмір суми майнових збитків, апеляційний суд виходив з того, що відповідачем не надано доказів, які свідчать про те, що шкоду позивачу завдано внаслідок непереборної сили, а тому ПАТ «Чернігівобленерго» зобов'язане її відшкодувати ОСОБА_4 Проте позивачем не доведено розмір упущеної вигоди, оскільки у довідці про доходи від 22 липня 2016 року №126, виданої Сільськогосподарським виробничим кооперативом «Новгород-Сіверське молоко» не зазначено, що дохід отримано саме від здачі молока.

У грудні 2016 року ПАТ «Чернігівобленерго» звернулося до суду касаційної інстанції з касаційною скаргою на рішення Новгород-Сіверського районного суду від 13 жовтня 2016 року та ухвалу Апеляційного суду Чернігівської області від 02 грудня 2016 року, у якій просить скасувати зазначені судові рішення та направити справу на новий розгляд, посиляючись на порушення судами норм матеріального та процесуального права.

Яке рішення повинен ухвалити суд? Визначте предмет доказування у даній категорії справ та докази, які повинні бути подані сторонами.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, показання свідка, імунітет свідків, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ, відшкодування шкоди.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

У справах про відшкодування моральної шкоди предметом доказування є чи мали місце дії (бездіяльність) відповідача, що заподіяли позивачу моральну шкоду, в чому вони полягали і коли були вчинені; які особисті немайнові права позивача порушені цими діями (бездіяльністю) і на які нематеріальні блага вони посягають; в чому полягають душевні, фізичні чи інші страждання позивача; причинний зв'язок між спричиненням шкоди і фізичними, душевними чи іншими стражданнями, що наступили; ступінь вини заподіювача шкоди (в тому випадку, якщо вона повинна враховуватися); розмір компенсації (з чого при цьому виходили).

У справах про відшкодування шкоди завданої джерелом підвищеної небезпеки предметом доказування є наявність та обсяг шкоди, заподіяної особі; протиправність поведінки заподіювача шкоди; наявність причинного зв'язку між протиправною поведінкою заподіювача шкоди і шкодою здоров'ю або майну потерпілого; ступінь і тривалість втрати працездатності потерпілим; відсутність непереборної сили або наміру потерпілого на спричинення собі шкоди; витрати на ліки, медичні послуги, додаткове харчування, сторонній догляд і т. д.; потреба у санаторно-курортному лікуванні, протезуванні та ін.

Предметом доказування у справах про відшкодування шкоди завданої затопленням є: факт заподіяння шкоди; розмір заподіяної шкоди; протиправність поведінки винуватця; наявність причинно-наслідкового зв'язку між протиправною поведінкою особи, яка спричинила шкоду і принесеною шкодою; наявність вини суб'єкта. Варто зауважити, що особа, яка принесла шкоду, вважається винною, доки перед судом не доведе свою невинуватість.

Семінарське заняття 9

Тема 9. Доказування у справах, що виникають з спадкових правовідносин

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Докази та доказування у справах про право на спадкове майно і розподіл його в натурі.
- 8.2. Докази та доказування у справах про визнання заповіту недійсним.
- 8.3. Докази та доказування у справах про визнання додаткового строку для прийняття спадщини.
- 8.4. Докази та доказування у справах про вимоги по боргах спадкодавця.
- 8.5 Докази та доказування у справах про визнання права власності на спадкове майно.

Аудиторна письмова робота

1. Вирішити задачі:

1. До суду з позовною заявою про відмову від спадщини на користь свого молодшого брата звернувся громадянин, вказавши, що він передумав отримувати частину спадщини, а оскільки строк для прийняття спадщини вже минув, і відповідні свідоцтва вже отримали два старших і молодший брат, він просив задовольнити його вимоги та здійснити перерозподіл спадкового майна між трьома братами таким чином, щоб та частка, яка мала належати йому, перейшла до молодшого брата. Які дії з боку суду мають бути вчинені щодо вказаної заяви?

2. Позивач подав позов до суду про визнання права власності на 1/2 у праві на спадщину, що мав отримати за заповітом його рідний брат. Він зазначив, що за складеним батьком заповітом він має право на 1/2 у праві на спадщину, а другу частку мав успадкувати його брат,

проте він її не прийняв, тому що помер до відкриття спадщини. Ця частка, на думку позивача, має перейти до нього як до єдиного спадкоємця за заповітом. Відповідачами були вказані двоє дітей померлого брата, які претендували на частку померлого батька. Вони подали зустрічний позов про визнання за ними по 1/8 у праві на спадщину за правом представлення. Яке рішення має прийняти суд?

3. Після смерті Миронова виник спір про визнання заповіту недійсним. Донька Миронова Катерина, позбавлена відповідно до заповіту прав спадкування, стверджувала, що ще за декілька тижнів до складання заповіту її батько перебував у хворобливому стані і не давав звіту у своїх діях.

При обговоренні питання про призначення експертизи позивач просила призначити експертами професора С. та лікаря Ж., які лікували її батька в цей період.

Відповідачі — спадкоємці за заповітом — просили викликати Сивого та Хмару як свідків, а експертизу доручити Науково-дослідному інституту судових експертиз.

Як повинен вчинити суд? Сформулюйте питання, які необхідно вирішити під час експертизи.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доказування, диспозитивність, змагальність, докази, пояснення сторін, показання свідка, імунітет свідків, письмовий доказ, речовий доказ, висновок експерта, електронний доказ, спадкування, визнання заповіту недійсним, надання додаткового строку для прийняття спадщини.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

У справах про право на спадкове майно та його розподіл предметом доказування є факт відкриття спадщини; круг спадкоємців; спадкова маса (яке майно успадковується, його вартість); належність майна спадкодавцю; наявність або відсутність заповіту; чи відносяться особи, що претендують на отримання спадщини, до спадкоємців (до якої черги спадкоємців); чи є спадкоємці тієї ж самої черги; чи призивається ця черга спадкоємців до спадкоємства; чи є серед спадкоємців особи, що володіють правом на обов'язкову частку в спадщині; факт фактичного вступу до володіння; чи не було відмови від спадщини з боку кого-небудь із спадкоємців; чи немає підстав для усунення особи від права на спадкування (ст. 1224 ЦК).

Предметом доказування у справах про надання додаткового строку для прийняття спадщини є смерть спадкодавця; пропуск шестимісячного строку для прийняття спадщини; наявність у спадкоємця поважних причин пропуску строку для прийняття спадщини (знаходження в тривалому відрядженні, тривала хвороба тощо); обставини, які підтверджують, що особа дійсно є спадкоємцем померлого (наявність родинних відносин, факт знаходження в шлюбі з померлим, факт знаходження на утриманні; наявність заповіту); приналежність спадкового майна спадкодавцю.

У справах про вимоги за боргами спадкодавця предметом доказування є: смерть спадкодавця; наявність боргових зобов'язань спадкодавця; круг кредиторів; круг спадкоємців; факт позбавлення права вимоги кредитора спадкодавця. Так, кредитор спадкодавця, який не пред'явив вимоги до спадкоємців, що прийняли спадщину, у строки, встановлені ч. 2 (шість місяців) і ч. 3 (один рік) ст. 1281 ЦК, позбавляється права вимоги.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Поняття та види доказів

Завдання 1. Скласти 10 тестових завдання з даної теми.

Питання для самоконтролю

- Що таке докази?
- Які види доказів виділяють в науці цивільного процесуального права?
- Які докази називаються похідними?
- Яке значення в доказовій діяльності мають припущення?

Тема 2. Інститут доказування в науці цивільного процесуального права

Завдання 1. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень ухвали суду про витребування доказів у різних справах. Проаналізуйте підстави та доводи сторін, якими вони обґрунтовують наявність труднощів в отриманні доказів. Підготуйте клопотання про витребування доказів у справі.

Питання для самоконтролю

- Порівняйте поняття «докази» і «засоби доказування».
- Як співвідносяться поняття «доказування», «судове пізнання», «доведення»?
- Що таке предмет доказування у цивільному процесі?
- Які групи фактів входять у предмет доказування?
- Які правила розподілу обов'язків по доказуванню та поданню доказів?
- З яких елементів складається судове доказування?
- Вкажіть підстави звільнення від доказування.
- Розкрийте зміст правил про належність доказів та допустимість засобів доказування.
- Охарактеризуйте докази, які можуть використовуватися у цивільному процесі.
- Які вимоги пред'являються до оцінки доказів?
- Проаналізуйте порядок забезпечення доказів.

Тема 3. Застосування засобів доказування в цивільному судочинстві

Завдання 1. Підготуйте клопотання про призначення експертизи у справі про відшкодування шкоди, завданої ДТП.

Питання для самоконтролю

- Як досліджуються речові докази, які знаходяться за межами територіальної підсудності суду?
- Чим речові докази відрізняються від письмових?
- На підставі яких засобів доказування встановлюються докази?
- Які особливості пояснень сторін, третіх осіб та їх представників як засобів доказування в цивільному процесі?
- Хто не може бути свідком?
- Які особливості допиту малолітніх та неповнолітніх свідків?
- Яким чином досліджуються речові докази?
- Чи існують особливості дослідження таких письмових доказів як особисте листування, інша приватна кореспонденція?
- Які докази є електронними?
- До яких засобів доказування належать звуко- і відеозаписи?
- Хто може бути експертом?
- Які є види експертиз?
- Ким проводиться додаткова експертиза?

- Як оформляється висновок експерта?
- Який зміст висновку експерта у галузі права?

Тема 4. Доказування у справах, що виникають з сімейних правовідносин

Завдання 1. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень судові рішення, в яких суд вказує на порушення правил належності та допустимості доказів у таких справах про (відповідно до порядкового номеру у журналі групи):

1. розірвання шлюбу.
2. розподіл спільного майна подружжя.
3. встановлення батьківства.
4. позбавлення батьківських прав.
5. поновлення батьківських прав.
6. відібрання дитини без позбавлення батьківських прав.
7. стягнення аліментів на утримання дітей.
8. стягнення аліментів на утримання батьків.

Проаналізуйте положення цих рішень та узагальніть найбільш розповсюджені порушення.

Питання для самоконтролю

- Який предмет доказування у справі про розірвання шлюбу?
- Який предмет доказування у справі про розподіл спільного майна подружжя?
- Який предмет доказування у справі про встановлення батьківства?
- Який предмет доказування у справі про позбавлення батьківських прав?
- Який предмет доказування у справі про поновлення батьківських прав?
- Який предмет доказування у справі про відібрання дитини без позбавлення батьківських прав?
- Який предмет доказування у справі про стягнення аліментів на утримання дітей?
- Який предмет доказування у справі про стягнення аліментів на утримання батьків?

Тема 5. Доказування у справах, що виникають з трудових правовідносин

Завдання 1. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень судові рішення, в яких суд вказує на порушення правил належності та допустимості доказів у таких справах про (відповідно до порядкового номеру у журналі групи):

1. поновлення на роботі.
2. оплату праці.
3. відшкодування працівниками шкоди, завданої роботодавцю.

Проаналізуйте положення цих рішень та узагальніть найбільш розповсюджені порушення.

Питання для самоконтролю

- Який предмет доказування у справі про поновлення на роботі?
- Який предмет доказування у справі про оплату праці?
- Який предмет доказування у справі про відшкодування працівниками шкоди, завданої роботодавцю?

Тема 6. Доказування у справах, що виникають з договірних правовідносин

Завдання 1. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень судові рішення, в яких суд вказує на порушення правил належності та допустимості доказів у таких справах про (відповідно до порядкового номеру у журналі групи):

1. визнання договору недійсним.
2. розірвання договору найму (оренди) майна.
3. розірвання договору позики.

4. розірвання кредитного договору.

Проаналізуйте положення цих рішень та узагальніть найбільш розповсюджені порушення.

Питання для самоконтролю

- Який предмет доказування у справі про визнання договору недійсним?
- Який предмет доказування у справі про розірвання договору найму (оренди) майна?
- Який предмет доказування у справі про розірвання договору позики?
- Який предмет доказування у справі про розірвання кредитного договору?

Тема 7. Доказування у справах, що пов'язані із правом власності

Завдання 1. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень судові рішення, в яких суд вказує на порушення правил належності та допустимості доказів у таких справах про (відповідно до порядкового номеру у журналі групи):

1. визнання права власності.
2. зняття арешту з майна.
3. витребування майна із чужого незаконного володіння.
4. усунення перешкод у користуванні житлом шляхом виселення членів сім'ї власника.
5. щодо самочинного будівництва.

Проаналізуйте положення цих рішень та узагальніть найбільш розповсюджені порушення.

Питання для самоконтролю

- Який предмет доказування у справі про визнання права власності?
- Який предмет доказування у справі про зняття арешту з майна?
- Який предмет доказування у справі про витребування майна із чужого незаконного володіння?
- Який предмет доказування у справі про усунення перешкод у користуванні житлом шляхом виселення членів сім'ї власника?
- Який предмет доказування у справі щодо самочинного будівництва?

Тема 8. Доказування у справах, що виникають із заподіяння шкоди

Завдання 1. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень судові рішення, в яких суд вказує на порушення правил належності та допустимості доказів у таких справах про (відповідно до порядкового номеру у журналі групи):

1. відшкодування моральної шкоди.
2. відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю фізичної особи.
3. відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
4. відшкодування шкоди каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я чи смертю фізичної особи.
5. відшкодування шкоди завданої затопленням.

Проаналізуйте положення цих рішень та узагальніть найбільш розповсюджені порушення.

Питання для самоконтролю

- Який предмет доказування у справі про відшкодування моральної шкоди?
- Який предмет доказування у справі про відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю фізичної особи?
- Який предмет доказування у справі про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки?
- Який предмет доказування у справі про відшкодування шкоди каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я чи смертю фізичної особи?

- Який предмет доказування у справі про відшкодування шкоди завданої затопленням?

Тема 9. Доказування у справах, що виникають з спадкових правовідносин

Завдання 1. Знайдіть у Єдиному державному реєстрі судових рішень судові рішення, в яких суд вказує на порушення правил належності та допустимості доказів у таких справах про (відповідно до порядкового номеру у журналі групи):

1. право на спадкове майно і розподіл його в натурі.
2. визнання заповіту недійсним.
3. визнання додаткового строку для прийняття спадщини.
4. вимоги по боргах спадкодавця.
5. визнання права власності на спадкове майно.

Проаналізуйте положення цих рішень та узагальніть найбільш розповсюджені порушення.

Питання для самоконтролю

- Який предмет доказування у справі про право на спадкове майно і розподіл його в натурі?
- Який предмет доказування у справі про визнання заповіту недійсним?
- Який предмет доказування у справі про визнання додаткового строку для прийняття спадщини?
- Який предмет доказування у справі про вимоги по боргах спадкодавця?
- Який предмет доказування у справі про визнання права власності на спадкове майно?

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі порівняльних рефератів, слайдів-презентацій. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за встановленими вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання індивідуальних завдань

При виконанні індивідуальних завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, судову практику, статистичні дані, аналітичну інформацію судових органів.

При виконанні індивідуального завдання у формі **реферату**, останній повинен містити наступні структурні елементи: титульна сторінка встановленого зразка (зразок 1.), вступ, параграфи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності). Розділи змісту роботи формулюються самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття її теми.

Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки.

Роботи повинні виконуватись комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм x 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних полів: лівого — 30 мм, верхнього та нижнього — 20 мм, правого — не менше 10 мм.

Обсяг роботи має забезпечувати належне висвітлення завдання і повинно бути виконано шрифтом Times New Roman кеглем 14 з 1,5 міжрядковим інтервалом.

При виконанні індивідуального завдання у формі **презентації** остання повинна містити від 15 до 20 слайдів по одній темі дисципліни.

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра цивільного права та процесу**

Навчальна дисципліна:

Докази та доказування у цивільних справах

РЕФЕРАТ

на тему:

« ... назва теми ... »

Виконала:

Миронюк

Вікторія Дмитрівна,

студентка 4 курсу

Перевірила:

Гарієвська МБ.

кандидат юридичних наук,

Хмельницький

2018

Виклад роботи подається за наведеним нижче порядком.

ЗМІСТ		Стор.
Вступ	-	2
1. (назва першого параграфу)	-	3
2. (назва другого параграфу)	-	6
3. (назва третього параграфу)	-	9
Висновки	-	12
Список використаних джерел	-	14

Вступ

.....

(Виклад змісту вступу)

.....

1. (назва першого параграфу)

.....

(Виклад змісту першого параграфу)

.....

2. (назва другого параграфу)

.....

(Виклад змісту другого параграфу)

.....

3. (назва третього параграфу)

.....

(Виклад змісту третього параграфу)

.....

Висновки

.....

(Виклад змісту висновків)

.....

Список використаних джерел

1. ... *(реквізити джерела)* .....
2. ... *(реквізити джерела)* .....
3. ... *(реквізити джерела)* ..... *(і т.д. відповідно до вимог оформлення списку джерел).*

Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

1.5.2. Тематика індивідуальних завдань

1. Написати реферат на одну з наступних тем:
  - 1.1. Етапи доказування в цивільному процесі.
  - 1.2. Обставини, які не підлягають доказуванню в цивільному процесі.
  - 1.3. Електронний доказ як засіб доказування.
  - 1.4. Особливості доказування в суді апеляційної інстанції: нові законодавчі підходи.
  - 1.5. Особливості доказування в суді касаційної інстанції.
  - 1.6. Проблеми доказування при перегляді справ у зв'язку з нововиявленими обставинами.
  - 1.7. Суд в процесі доказування в цивільному судочинстві України: актуальні питання.

- 1.8. Належність доказів і допустимість засобів доказування: проблеми теорії і практики.
- 1.9. Показання свідка як самостійний засіб доказування.
- 1.10. Висновок експерта як засіб доказування: проблемні питання.
- 1.11. Електронний документ як доказ в цивільному судочинстві.
- 1.12. Особливості використання речових доказів в цивільному процесі.
- 1.13. Особливості використання письмових доказів в цивільному процесі.
- 1.14. Забезпечення доказів: підстави і порядок.

2. Підготувати презентацію по одній з тем дисципліни.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю, що проводиться у формі заліку

1. Етапи доказування в цивільному процесі.
2. Поняття та значення доказів у цивільній справі.
3. Види доказів у цивільному процесі.
4. Поняття предмету доказування.
5. Обставини, які не підлягають доказуванню.
6. Суб'єкти цивільного процесуального доказування.
7. Правила розподілу обов'язків по доказуванню.
8. Належність та допустимість доказів.
9. Збір та подання доказів.
10. Дослідження та оцінка доказів.
11. Зміст пояснень сторін і третіх осіб.
12. Процесуальний порядок отримання та дослідження пояснень сторін і третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків.
13. Показання свідків як процесуальний засіб доказування.
14. Процесуальний порядок отримання і дослідження показань свідків.
15. Імунітет свідків.
16. Висновок експерта як засіб доказування.
17. Процесуальний порядок дослідження і оцінки висновку експерта судом.
18. Письмові докази, поняття, ознаки, види, значення письмових доказів в цивільному судочинстві.
19. Процесуальний порядок отримання і дослідження письмових доказів.
20. Речові докази, їх поняття, відмінність від письмових доказів.
21. Процесуальний порядок отримання і дослідження речових доказів.
22. Звуко- і відеозаписи як засоби доказування. Процесуальний порядок отримання, відтворення звукозапису, демонстрації відеозапису та їх дослідження.
23. Електронний документ як доказ в цивільному судочинстві
24. Забезпечення доказів.
25. Докази та доказування у справах про розірвання шлюбу
26. Докази та доказування у справах про розподіл спільного майна подружжя.
27. доказування у справах про встановлення батьківства.
28. Докази та доказування у справах про позбавлення батьківських прав,
29. Докази та доказування у справах про поновлення батьківських прав.
30. Докази та доказування у справах про відібрання дитини без позбавлення батьківських прав.
31. Докази та доказування у справах про стягнення аліментів на утримання дітей.
32. Докази та доказування у справах про стягнення аліментів на утримання батьків.
33. Докази та доказування у справах про поновлення на роботі.
34. Докази та доказування у справах про оплату праці.

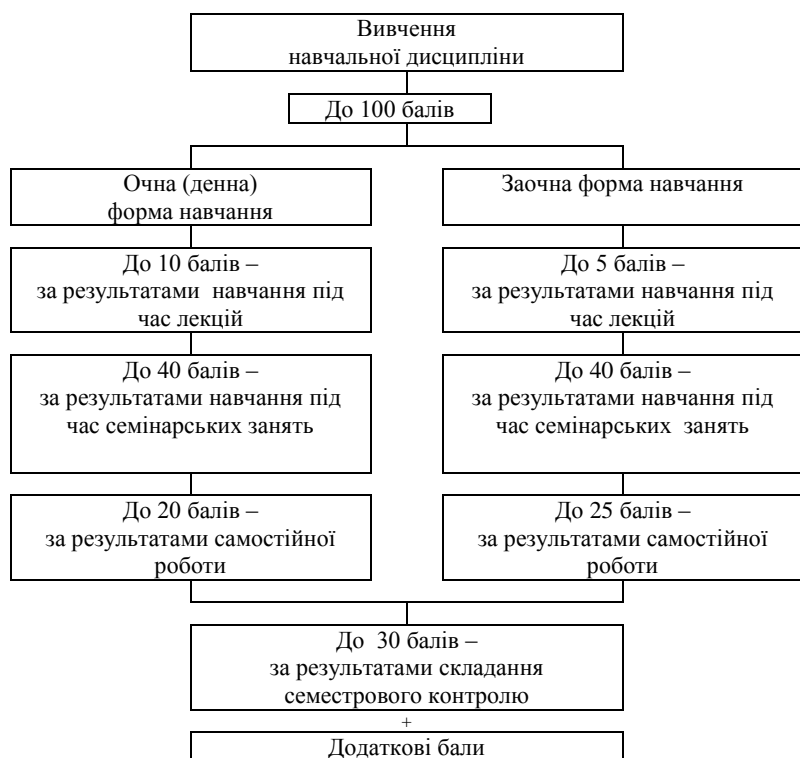
35. Докази та доказування у справах про відшкодування працівниками шкоди, завданої роботодавцю.
36. Докази та доказування у справах про визнання правочину недійсним.
37. Докази та доказування у справах про визнання договору недійсним.
38. Докази та доказування у справах, що впливають із договору найму (оренди) майна.
39. Докази та доказування у справах, що впливають із договору позики.
40. Докази та доказування у справах, що впливають із кредитного договору.
41. Докази та доказування у справах про визнання права власності.
42. Докази та доказування у справах про зняття арешту з майна.
43. Докази та доказування у справах про витребування майна із чужого незаконного володіння.
44. Докази та доказування у справах про усунення перешкод у користуванні житлом шляхом виселення членів сім'ї власника.
45. Докази та доказування у справах щодо самочинного будівництва.
46. Докази та доказування у справах про відшкодування моральної шкоди.
47. Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди, завданої життю та здоров'ю фізичної особи.
48. Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
49. Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди фізичній особі, завданої злочином.
50. Доказування у справах про відшкодування шкоди завданої затопленням.
51. Докази та доказування у справах про право на спадкове майно і розподіл його в натурі.
52. Докази та доказування у справах про визнання заповіту недійсним.
53. Докази та доказування у справах про визнання додаткового строку для прийняття спадщини.
54. Докази та доказування у справах про вимоги по боргах спадкодавця.
55. Докази та доказування у справах про визнання права власності на спадкове майно.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Поняття та значення доказів у цивільній справі.
2. Електронний документ як доказ в цивільному судочинстві.
3. Докази та доказування у справах про визнання права власності на спадкове майно.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	К-сть лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,0	2,0	3,5	4,5	5,5	6,5	8,0	9,0	10,0

2.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за

самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	9 тем	Номер теми									Усього балів
		1.	2	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	18
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	2									2
	Усього балів										20

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // ОВУ. — 2004. — № 16. — Ст. 1088.
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII // Офіційний вісник України. — 2016. - № 56. — Ст. 1935
3. Актуальні питання прикладної цивілістики у сфері складання процесуальних документів. Науково-практичний посібник; [за загальною ред. д.ю.н. професора М.М. Ясинка]. — К.: Алерта, 2015. — 814 с.
4. Васильєв С. В. Цивільний процес України: навч. посіб. / С. В. Васильєв. - К. : Центр учбової л-ри, 2013. - 343 с.
5. Зейкан Я. П. Коментар Цивільного процесуального кодексу України / Я. П. Зейкан. — К.: Юридична практика, 2006. —560 с.
6. Зейкан Я. П. Цивільний процесуальний кодекс України. Станом на 15.06.2011: Науково-практичний коментар / Зейкан Я.П. — К.: КНТ, 2011. — 680 с.
7. Зразки процесуальних документів у цивільному судочинстві : листи, скарги, заяви, позовні заяви, відзиви на позовні заяви, оскарженн судових рішень / [Упоряд. Руснак Ю. І.]. - К.: ЦУЛ, 2015. — 132 с.
8. Карнаух Т.М. Цивільне процесуальне право України: навчальний посібник/ Карнаух Т.М., Ханик-Посполітак Р.Ю. — К.:Юстініан, 2011. — 400 с.
9. Кравчук В. М. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України / В. М. Кравчук, О. І. Угриновська. — К. : Істина, 2006. — 944 с.
10. Курс цивільного процесу : підручн. / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. — Х. : Право, 2011. — 1352 с.
11. Логінов О. А. Цивільний процес України : навч. посіб. / О. А. Логінов, О. О.Штефан. - К. : Юрінком Інтер, 2012. - 361 с.
12. Луць В.В. Цивільний процес України: Підручник / Луць В.В., Харитонов Є.О., Канзафарова І.С. — Х.: Одісей, 2012. — 496 с.
13. Масюк В. В. Цивільний процес у схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Масюк, М. Ю. Акулова. — 2-ге вид., допов. — Х. : Право, 2015. — 192 с.
14. Навроцька Ю. В. Цивільне процесуальне право України.: навч. посіб. (у схемах і табл.) / Ю. В. Навроцька, О.Б. Верба-Сидор, У. Б. Воробель; Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2013. — 387 с.
15. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. Станом на 01.01.2012 р. / За заг. ред. Богатиря В.В. — К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2012. — 752 с.
16. Практикум з цивільного процесуального права України. Навчальний посібник для ВНЗ / за ред Ярошенка І.С.- К.: Дакор, 2016 — 348 с.
17. Практичний коментар Закону України «Про судоустрій і статус суддів» / [Руснак Ю. І.]. - К.: ЦУЛ, 2015. — 320 с.
18. Ромовська З. Цивільний процесуальний кодекс : науково-практичний аналіз / Ромовська З.В. , Шумська Н., Шумська Н.- К., 2014. - 600 с.
19. Садикова Я. М. Цивільний процес: навч. посіб. / Я. М. Садикова; Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ.. — Суми: Мрія, 2015. — 119 с.
20. Сенік С. В. Цивільне процесуальне право : навч. посіб. / С. В. Сенік, Р. Я. Лемик ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Л. : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2010. - 423 с.
21. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар цивільного процесуального кодексу України / Теліпко В. Е. - Київ «Центр учбової літератури», 2011. — 983 с.
22. Тертишніков В. І. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / В. І. Тертишніков. — Х. : Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. —576 с.
23. Тертышников В. И. Гражданский процесс Украины (лекции) : учеб. пособ. / В. И. Тертышников. — Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.Н., 2007. — 280 с.

24. Фурса С. Я. Докази і доказування у цивільному процесі : наук.-практ. пос. / С. Я. Фурса, Т. В. Цюра. — К. : Видавець Фурса С. Я., 2005. — 256 с.
25. Фурса С. Я. Цивільний процесуальний кодекс України: Зі змінами та допов. станом на 10.04.2007.: науково-практичний коментар: / С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, С. В. Щербак. У 2-х т. — Т. 1. — К. : КНТ, 2007. — 916 с.
26. Фурса С. Я. Цивільний процесуальний кодекс України: Зі змінами та допов. станом на 10.04.2007 : Науково-практичний коментар: / С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, С. В. Щербак. У 2-х т. — Т. 2. — К. : КНТ, 2007. -800 с. — («Процесуальні науки»).
27. Цивільний процес у схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Масюк, М. Ю. Акулова. - 2-е вид., доп. - Харків : Право, 2015. - 192 с.
28. Цивільний процес: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. М. Бородін [та ін.]; заг. ред. В. А. Кройтор ; Харківський національний ун-т внутрішніх справ. - Х. : ХНУВС, 2009. - 278 с.
29. Цивільний процес: навч. посібник для вузів / Чорнооченко С.І. - 3-тє вид., переробл. та доп. - К. : Центр учбової літератури, 2014. — 417 с.
30. Цивільний процес: навч. посіб. / Я. М. Садикова ; Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. - Суми : Мрія, 2015. - 119 с.
31. Цивільний процес України: навч. посіб. / [Кучер В. О. та ін. ; за ред. В. О.Кучера] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : ЛДУВС, 2013. - 587 с.
32. Цивільний процес України: наук.-практ. посіб. / В. І. Тертишніков. - Харків : Юрайт, 2015. - 368 с.
33. Цивільний процес України: підручник / [Кучер В. О. та ін. ; за ред. В. О. Кучера] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : ЛьвДУВС, 2016. - 767 с.
34. Цивільний процес України: підруч. для студентів юрид. спец. ВНЗ / [Ківалов С. В. та ін.] ; за заг. ред. Заслуж. юриста України, д-ра юрид. наук, проф. Мінченко Р. М. - Херсон : Олди-плюс, 2014. - 719 с.
35. Цивільний процес України: підручник / [Білоусов Ю. В. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. М. М. Ясинка. - К. : Правова єдність : Алерта, 2014. - 743 с.
36. Цивільне процесуальне право: підручник / [І. С. Ярошенко та ін.] ; за заг. ред. І. С. Ярошенко ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2014. - 519 с.
37. Цивільне процесуальне право України : навч. посіб. / [Безлюдько І. О., Бичкова С. С., Бобрик В. І. та ін.] ; за заг. ред. С. С. Бичкової. — К. : Атіка, 2006. — 384 с.
38. Цивільне процесуальне право України : навч. посіб. Для підготовки до іспитів / [упор. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є.]. — К.: ЦУЛ, 2015. - 208 с.
39. Цивільне процесуальне право України: підручник / М.М. Ясинок, М.П. Курило, О.В. Кіріак, Ю.В. Білоусов, О.О. Кармаза, С.І. Запара та ін.; за заг. ред. М.М. Ясинка. — К.: Алерта, 2016.- 576 с.
40. Цивільний процес України: академічний курс: [підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.]; [за ред. С. Я. Фурси]. — К. : Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2009. — 848 с. — (Серія «Процесуальні науки»).
41. Цивільний процес України: Підручник / За ред. Є.О. Харитоновна, О.І. Харитонової, Н.Ю. Голубевої. — Київ: Істина, 2012. — 536 с.
42. Цивільний процес : навч. посіб. / [А. В. Андрушко, Ю. В. Білоусов, Р. О. Стефанчук, О. І. Угриновська та ін.] ; за ред. Ю. В. Білоусова. — К. : Прецедент, 2005. — 293 с.
43. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України : Академічний курс : підручник / М. Й. Штефан. — К. : Ін-ЮРЕ, 2005. — 624 с.

3.2. Допоміжні джерела

3.2.2.1. Нормативні джерела

1. Загальна декларація прав людини, проголошена Організацією Об'єднаних Націй 10.12.1948 р. // Права людини. Міжнародні договори України: декларації, документи / упорядник Ю. К. Качуренко. — К. : Наукова думка, 1992. — С. 18–24.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий Генеральною асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 16.12.1966 р. // Права людини. Міжнародні договори України. — К., 1992. — С. 36–58.
3. Конвенція про захист прав і основних свобод людини, підписана у Римі, 04.11.1950 р. // Вісник Українського центру прав людини. — 1998. — № 3. — С. 29–37.
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1992. — № 6. — Ст. 56.
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України (ОВУ). — 2002. — № 7. — Ст. 273.
6. Про автоматизовану систему документообігу суду: положення, затверджене Радою суддів України 26.11.2010 р. // Вісник Верховного Суду України. — 2010. — № 12 (124).
7. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // ОВУ. — 2005. — № 32. — Ст. 1918; ВВР. — 2005. — № 35–36, 37. — Ст. 446.
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. // ОВУ. — 2012. — № 62. — Ст. 2509.
9. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. // ОВУ. — 2011. — № 51. — Ст. 2009.
10. Про виконавче провадження : Закон України від 21 квітня 1999 року у редакції Закону від 04.11.2010 р. № 2677–VI // ВВР. — 2011. — № 19–20. — Ст. 142.
11. Про виконавче провадження: Закон України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII // Офіційний вісник України. — 2016. — № 53. — Ст. 1852.
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України 23.02.2006 р. // ОВУ. — 2006. — № 12. — Ст. 792; ВВР. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
13. Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах : Закон України від 20.12.2011 р. № 4191–VI // ОВУ. — 2012. — № 3. — Стор. 11. — Ст. 71.
14. Про державну виконавчу службу : Закон України від 24.03.1998 р. // ВВР. — 1998. — № 36–37. — Ст. 243; 1999. — № 8. — Ст. 57.
15. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22.12.2005 р. // ОВУ. — 2006. — № 1–2. — Ст. 13; № 6 (уточнення); ВВР. — 2006. — № 15. — Ст. 128.
16. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 18, № 19–20. — Ст. 132.
17. Про Конституційний Суд України : Закон України від 16.10.1996 р. // ВВР. — 1996. — № 49. — Ст. 272.
18. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. // ВВР. — 1993. — № 39. — Ст. 384.
19. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1403-VIII // Офіційний вісник України. — 2016. — № 53. — Ст. 1851.
20. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2–3. — Ст. 12.
21. Про судовий збір : Закон України від 08.07.2011 р. № 3674–VI // ОВУ. — 2011. — № 59. — Стор. 110. — Ст. 2349.
22. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. // ВВР. — 1994. — № 28. — Ст. 232.
23. Про третейські суди : Закон України від 11.05.2004 р. // ОВУ. — 2004. — № 23. — Ст. 1540.
24. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих загальних судах, апеляційних судах областей, апеляційних судах міст Києва та Севастополя, Апеляційному суді Автономної Республіки Крим та Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і

- кримінальних справ: Наказ Державної судової адміністрації України від 17.12.2013 р. №173. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsa.court.gov.ua/userfiles/Nakaz%20173.pdf>
25. Про затвердження інструкції про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового процесу (судового засідання): Наказ Державної судової адміністрації України від 20.09.2012 р. №108. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/19173/>
  26. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень : постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2006 р. № 740 // ОВУ. — 2006. — № 22. — Ст. 1623.
  27. Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» : постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2006 р. № 784 (із змінами і доповненнями від 10.07.2006 р., № 952, від 18.07.2007 р., № 950) // ОВУ. — 2006. — № 22. — Ст. 1655.
  28. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, затв. Указом Президента України від 10.05.2006 р. № 361/2006 // ОВУ. — 2006. — № 19. — Ст. 1376; Урядовий кур'єр. — 2006. — 24 травня. — № 94.
  29. Про Національний план дій із забезпечення належного виконання рішень судів : Указ Президента від 27.06.2006 р. № 587/2006 [Електронний ресурс] Офіційне Інтернет-представництво Президента України. — URL : <http://www.president.gov.ua/documents/4641.html>.
  30. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищої ради юстиції щодо офіційного тлумачення положення пункту 1 частини першої статті 131 Конституції України стосовно внесення Вищою радою юстиції подань про призначення суддів на посади (справа про призначення суддів) від 16.10.2001 р. // Вісник Конституційного Суду України. — 2001. — № 5. — 25.12; ОВУ. — 2001. — № 43. — 09.11.
  31. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищої ради юстиції щодо офіційного тлумачення положень абзаців другого, третього пункту 1 частини першої статті 150 Конституції України (справа щодо актів про обрання/призначення суддів на посади та про звільнення їх з посад) від 27.03.2002 р. // ОВУ. — 2002. — № 14. — Ст. 768; Вісник Конституційного Суду України. — 2002. — № 2. — 17.06.
  32. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини другої статті 18, статей 32, 33, 34, 35, 36, 37, підпункту 5 пункту 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій України» (справа про Касаційний суд України) від 11.12.2003 р. // ОВУ. — 2003. — № 51. — Ст. 2705.
  33. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої статті 126 Конституції України та частини другої статті 13 Закону України «Про статус суддів» (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу) від 01.12.2004 р. // ОВУ. — 2004. — № 49. — Ст. 3220.
  34. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Г. П. у про офіційне тлумачення частини другої статті 55 Конституції та статті 2481 Цивільного процесуального кодексу України від 25.12.1997 р. // Право України. — 1998. — № 1. — С. 126.
  35. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 52 народних депутатів України та за конституційним поданням Верховної Ради Автономної Республіки Крим щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 15 Кодексу адміністративного судочинства України, статті 7 Цивільного процесуального кодексу України (справа про мову судочинства) від 22.04.2008 р. № 8-рп/2008 // ОВУ. — 2008. — № 33 (16.05.2008). — Ст. 1102.
  36. Про застосування законодавства, що забезпечує незалежність суддів : постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.04.1996 р. № 4 // Постанови Пленуму Верховного Суду України (1995–1998) / відповід. ред. П. І. Шевчук. — К. : Юрінком Інтер, 1998. — С. 34–40.

37. Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції : постанова Пленуму Верховного Суду від 12.06.2009 р. № 2 // Вісник Верховного Суду України. — 2009. — № 8. — С. 3.
38. Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду : постанова Пленуму Верховного Суду від 12.06.2009 р. № 5 // Вісник Верховного Суду України. — 2009. — № 7.
39. Про застосування судами норм Конституції України при здійсненні правосуддя : постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 р. № 9 // Право України. — 1997. — № 8. — С. 7.
40. Про застосування цивільного процесуального законодавства при перегляді судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30.03.2012 р. № 4 // Часопис цивільного і кримінального судочинства. — 2012. — № 3.
41. Про незалежність судової влади : постанова Пленуму Верховного Суду України від 13.06.2007 р. № 8 // Вісник Верховного Суду України. — 2007. — № 6.
42. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 р. № 3 із змінами і доповненнями, внесеними постановою Пленуму Верховного Суду України від 19.12.2008 р. № 20 // Вісник Верховного Суду України. — 2007. — № 5.
43. Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову : постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 р. № 9 // Вісник Верховного Суду України. — 2007. — № 2. — С. 2–4.
44. Про практику розгляду судами корпоративних спорів : постанова Пленуму Верховного Суду від 24.10.2008 р. № 13 // Вісник Верховного Суду України. — 2008. — № 11.
45. Про судові рішення у цивільній справі : постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 р. № 14 // Вісник Верховного Суду України. — 2010. — № 1.
46. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах : постанова Пленуму Верховного Суду України від 20.05.1997 р., № 8 // Постанови Пленуму Верховного Суду України (1995-1998) / Відповід. ред. П.І. Шевчук. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — С. 78–85.
47. Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення : постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 5 // Постанови Пленуму Верховного Суду України (1995–1998) / відповід. ред. П. І. Шевчук. — К. : Юрінком Інтер, 1998. — С. 12–20.
48. Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку : постанова Верховного Суду від 24.10.2008 р. № 12 // Вісник Верховного Суду України. — 2008. — № 11. — С. 7–15.
49. Про судову практику розгляду цивільних справ в касаційному порядку : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 14.06.2012 р. № 10 // Часопис цивільного і кримінального судочинства. — 2012. — № 4.
50. Про практику розгляду судами заяв у порядку наказного провадження : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23.12.2011 р. № 14 [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0014740-11>.

3.2.2. Літературні джерела

Тема 1

1. Андрійцьо В. Д. Доказове право як підгалузь цивільного процесуального права [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо // Університетські наукові записки. - 2013. - № 3. - С. 191-196. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_3_29
2. Андрійцьо В. Д. Правові інститути загальної та особливої частини доказового права як підгалузі цивільного процесуального права [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо // Право і Безпека. - 2013. - № 1. - С. 182-186. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2013_1_40

3. Антонов К. В. Доказове право: концептуальні аспекти, новації та колізії [Електронний ресурс] / К. В. Антонов, В. М. Тertiшник // Вісник Академії митної служби України. Серія : Право. - 2015. - № 1. - С. 7-12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2015_1_3
4. Антонов К. В. Концепт теорії доказів і концептуальні аспекти розвитку доказового права сьогодення [Електронний ресурс] / К. В. Антонов, В. М. Тertiшник // Вісник Академії митної служби України. Серія : Право. - 2015. - № 2. - С. 7–11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2015_2_3
5. Білоусов Ю. В. Доказові презумпції у цивільному судочинстві : монографія / Ю. В. Білоусов, В. П. Феннич. — Х. : Харків юридичний, 2012. — 280 с.
6. Бобровник О. Зловживання процесуальними правами в цивільному процесі / О. Бобровник // Право України. — 2008. — № 7. — С. 27–30.
7. Васильев С. В. Понятие судебных доказательств и их классификация [Електронний ресурс] / С. В. Васильев // Вісник університету внутрішніх справ. - 1999. - Вип. 6. - С. 281-287. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnUvs_1999_6_76
8. Гнатенко В. С. Докази: теоретичні питання та практика застосування [Електронний ресурс] / В. С. Гнатенко // Наше право. - 2016. - № 2. - С. 113-117. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2016_2_21
9. Гусев О. Ю. Співвідношення понять доказів і засобів доказування [Електронний ресурс] / О. Ю. Гусев // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2016. - Вип. 37(1). - С. 116-120. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_37\(1\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_37(1)_30)
10. Давидова Д. В. Докази та їх джерела: окремі питання теоретичного та легального визначення [Електронний ресурс] / Д. В. Давидова // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. - 2014. - № 4. - С. 107-116. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2014_4_19
11. Заклюка А. В. Процесуальний зміст доказів [Електронний ресурс] / А. В. Заклюка // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 13(2). - С. 112-114. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13\(2\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13(2)_33)
12. Заклюка А. В. Теоритичні розбіжності визначення доказів [Електронний ресурс] / А. В. Заклюка // Наше право. - 2015. - № 3. - С. 112-116. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2015_3_19
13. Куфтирев П. В. Витоки формування давньоруського доказового права за юридичними першоджерелами східних слов'ян [Електронний ресурс] / П. В. Куфтирев // Університетські наукові записки. - 2011. - № 4. - С. 21-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_4_5
14. Кучер Т. М. Докази, доказування та доведення у цивілістичному процесі України : монографія / Т. М. Кучер. - Київ : Позднішев, 2015. - 427 с.
15. Кучер Т. М. Докази, доказування та доведення у цивілістичному процесі України [Текст] : монографія / Т. М. Кучер. - Київ : Позднішев [вид.], 2015. - 427 с.
16. Кучер Т. М. Зміст доказів та доказування при розгляді справ у порядку цивільного судочинства України [Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Університетські наукові записки. - 2011. - № 2. - С. 101-105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_2_18
17. Марченко Р. В. Окремі проблеми застосування законодавчих положень про докази в цивільному процесі [Електронний ресурс] / Р. В. Марченко // Право і Безпека. - 2009. - № 3. - С. 100-103. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2009_3_25
18. Масюк В. Правові та фактичні презумпції в цивільному судочинстві / В. Масюк // Підприємництво, господарство і право. — 2008. — № 1.
19. Мелех Л. В. Правова характеристика інституту доказів і доказування закордонних країн [Електронний ресурс] / Л. В. Мелех // Вісник Луганського державного університету

- внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. - 2016. - Вип. 1. - С. 252-261. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2016_1_28
20. Ніколенко П. Поняття судових доказів у господарському процесі / П. Ніколенко // Право України. — 2003. — № 9. — С. 78.
  21. Руда Т. В. Докази і доказування в цивільному процесі України і США: порівняльно-правовий аналіз [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Руда Тетяна Володимирівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2012. - 21 с.
  22. Стоянов М. М. Правові засади визначення властивостей доказів [Електронний ресурс] / М. М. Стоянов // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 64. - С. 468-474. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_64_66
  23. Таранова Т. С. Доказательственное право как элемент системы права [Електронний ресурс] / Т. С. Таранова // Університетські наукові записки. - 2007. - № 2. - С. 178-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2007_2_25
  24. Теорія доказів [Текст] : навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 "Право" спец. 7.03040101 "Правознавство" / Канцір В. С. [та ін.] ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. - 295 с.
  25. Тертишніков Р. В. Деякі теоретичні та практичні проблеми доказового права в Україні [Електронний ресурс] / Р. В. Тертишніков // Державне будівництво та місцеве самоврядування. - 2013. - Вип. 25. - С. 233-245. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2013_25_22
  26. Тертишніков Р. В. Докази та доказування у цивільному судочинстві України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Тертишніков Роман Володимирович ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2015. - 20 с.
  27. Феннич В. П. Доказові презумпції в цивільному судочинстві [Текст] : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Феннич Василь Петрович ; НДІ приватного права і підприємництва Академії правових наук України. - К., 2009. - 19 с.
  28. Феннич В. П. Елементи структури фактичної основи доказових презумпцій [Електронний ресурс] / В. П. Феннич // Університетські наукові записки. - 2008. - № 3. - С. 101-105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_3_22
  29. Феннич В. П. Механізм використання доказових презумпцій у цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / В. П. Феннич // Університетські наукові записки. - 2008. - № 4. - С. 159-165. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_4_31
  30. Феннич В. П. Ознаки доказових презумпцій у цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / В. П. Феннич // Університетські наукові записки. - 2008. - № 1. - С. 93-103. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_1_16
  31. Феннич В. П. Прямі та непрямі доказові презумпції цивільного судочинства [Електронний ресурс] / В. П. Феннич // Форум права. - 2008. - № 1. - С. 427-433. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
  32. Шкребець Д. Б. Поняття і види доказів у цивільному процесі [Електронний ресурс] / Д. Б. Шкребець // Часопис Київського університету права. - 2011. - № 4. - С. 248-253. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2011_4_62

Тема 2

1. Андрійцьо В. Д. Докази як об'єкт збору на етапі збирання доказів у цивільному процесі [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо // Право і суспільство. - 2013. - № 4. - С. 33-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2013_4_8
2. Андрійцьо В. Д. Доказування обставин цивільної справи: право чи обов'язок? [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо. // Теорія і практика правознавства. - 2013. - Вип. 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_2_14
3. Андрійцьо В. Д. Дослідження доказів як етап процесу доказування в цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо // Вісник Вищої ради юстиції. - 2013. - № 3. - С. 7-17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvru_2013_3_3

4. Андрійцьо В. Д. Мета процесу судового доказування в цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо // Адвокат. - 2013. - № 6. - С. 25-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2013_6_4
5. Андрійцьо В. Д. Понятійний апарат процесу судового доказування цивільного судочинства (історико-правовий підхід) [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо // Вісник Вищої ради юстиції. - 2013. - № 2. - С. 60-69. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvru_2013_2_9
6. Андрійцьо В. Д. Система цивільних процесуальних принципів, які впливають на процес доказування [Електронний ресурс] / В. Д. Андрійцьо // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 1. - С. 212-217. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2013_1_30
7. Андрійцьо В. Д. Теоретичні засади доказування в цивільному судочинстві України [Текст] : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Андрійцьо Василь Дмитрович ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ, 2014. - 32 с.
8. Андрійцьо В. Д. Теоретичні проблеми доказування в цивільному судочинстві України [Текст] : монографія / В. Д. Андрійцьо ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Ужгород : ІВА, 2014. - 408 с.
9. Бадила О. Актуальні питання забезпечення доказів в цивільному процесі України: необхідність законодавчої регламентації [Електронний ресурс] / О. Бадила // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2014. - Вип. 1. - С. 103-106. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2014_1_26
10. Бадила О. О. Докази та необхідність їх забезпечення нотаріусом та судом: актуальні питання [Електронний ресурс] / О. О. Бадила // Наше право. - 2014. - № 4. - С. 156-161. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_4_28
11. Бадила О. О. Принцип змагальності та його вплив на забезпечення доказів у цивільному процесі: теорія, судова практика, законодавство [Електронний ресурс] / О. О. Бадила // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 4. - С. 202-206. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2013_4_50
12. Бадила О. О. Суб'єкти, які беруть участь у забезпеченні доказів: нотаріальна та судова практика [Електронний ресурс] / О. О. Бадила // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2014. - № 7. - С. 85-93. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2014_7_27
13. Бадила О. О. Теоретичні основи забезпечення доказів у цивільному та нотаріальному процесі: порівняльний аспект [Електронний ресурс] / О. О. Бадила // Часопис Київського університету права. - 2014. - № 1. - С. 191-196. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2014_1_44
14. Басай Н. М. Отримання доказу неналежним суб'єктом як підстава визнання його недопустимим [Електронний ресурс] / Н. М. Басай // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 64. - С. 497-503. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_64_70
15. Бурмак О. О. Забезпечення доказів у цивільному та нотаріальному процесах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / О. О. Бурмак; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ, 2015. - 21 с.
16. Вапнярчук В. В. Допустимість доказів (доказування) в практиці Європейського Суду [Електронний ресурс] / В. В. Вапнярчук // Публічне право. - 2015. - № 2. - С. 177-183. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_2_25
17. Вапнярчук В. В. Сутність, зміст та механізм формування внутрішнього переконання як результату оцінки доказування [Електронний ресурс] / В. В. Вапнярчук // Юрист України. - 2014. - № 4. - С. 103-110. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2014_4_17
18. Гвоздік О. І. Логіка доказування в юрисдикційному процесі [Текст] : навч. посіб. / О. І. Гвоздік, В. В. Кощинець ; Нац. акад. прокуратури України. - Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2016. - 129 с.
19. Говоруха О. Прокурор як суб'єкт доказування у цивільному, адміністративному та господарському судочинстві [Електронний ресурс] / О. Говоруха // Вісник Національної

- академії прокуратури України. - 2017. - № 1. - С. 21–25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2017_1_5
20. Гончаренко В. Г. Правові засади і практика використання мікрооб'єктів у доказуванні [Електронний ресурс] / В. Г. Гончаренко, Н. О. Прокопенко // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 44. - С. 169-172. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2008_44_31
  21. Грабовська О. Місце доказування у системі цивільного процесуального права [Електронний ресурс] / О. Грабовська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2011. - Вип. 89. - С. 13-15. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2011_89_5
  22. Грабовська О. Належність доказів [Електронний ресурс] / О. Грабовська // *Evropsky politicky a pravni diskurz.* - 2016. - Vol. 3, Iss. 4. - С. 241-246. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2016_3_4_37
  23. Грабовська О. О. Доказування у цивільному процесі України: проблеми теорії і практики [Текст] : монографія / О. О. Грабовська. - Київ : Юрінком Інтер, 2016. - 503 с.
  24. Грабовська О. О. Специфіка дії принципу безпосередності в доказуванні у цивільних справах [Електронний ресурс] / О. О. Грабовська // Форум права. - 2014. - № 3. - С. 82–87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
  25. Грабовська О. Особливості законодавчого регулювання процесуального порядку отримання доказів, проведення інших процесуальних дій, пов'язаних із доказуванням, на території інших держав [Електронний ресурс] / О. Грабовська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2013. - Вип. 2. - С. 44-47. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2013_2_14
  26. Грабовська О. Специфіка формування предмета доказування в цивільному процесі [Електронний ресурс] / О. Грабовська // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 3. - С. 15-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_3_3
  27. Грабовська О. Специфіка формування предмету доказування в цивільному процесі / О. Грабовська // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 3
  28. Грובהва А. А. Докази і доказування в цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / А. А. Грובהва, І. В. Шумейко // Публічне право. - 2016. - № 2. - С. 319-323. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_2_45
  29. Дрогозюк К. Б. Процесуально-правовий характер рішень Європейського суду з прав людини в доказуванні в цивільному процесі України [Електронний ресурс] / К. Б. Дрогозюк // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. - 2016. - Вип. 2. - С. 58-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2016_2_17
  30. Дрогозюк К. Б. Історія формування законодавства щодо доказування в цивільному процесі України та Франції [Електронний ресурс] / К. Б. Дрогозюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2015. - Вип. 5(1). - С. 105-111.
  31. Дрогозюк К. Б. Особливості участі прокурора в доказуванні в цивільному процесі України [Електронний ресурс] / К. Б. Дрогозюк // Право і суспільство. - 2015. - № 6(3). - С. 67-72. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6\(3\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6(3)_15)
  32. Дрогозюк К. Б. Повноваження омбудсмена в доказуваннях у цивільному процесі України [Електронний ресурс] / К. Б. Дрогозюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 16(2). - С. 26-30. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_16\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_16(2)_9)
  33. Дрогозюк К. Б. Сучасні джерела доказування у цивільному процесі України та Франції [Електронний ресурс] / К. Б. Дрогозюк // Право і суспільство. - 2016. - № 1. - С. 52-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_1_12
  34. Дрогозюк К. Діяльність суб'єктів доказування при розподілі тягара доказування на окремих стадіях цивільного процесу України [Електронний ресурс] / К. Дрогозюк // *Evropsky politicky a pravni diskurz.* - 2017. - Vol. 4, Iss. 6. - С. 230-236.
  35. Дрогозюк К. Понятійний апарат доказування в цивільному процесі України та

- Франції[Електронний ресурс] / К. Дрогозюк // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 1. - С. 18-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_1_4
36. Дрогозюк К.Б. Повноваження омбудсмена в доказуваннях у цивільному процесі України / К. Б. Дрогозюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.-2015.- №16. -Том 2.
37. Дрьоміна-Волок Н. В. Стандарти доказування та презумпція дискримінації у практиці Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс] / Н. В. Дрьоміна-Волок // Актуальні проблеми держави і права. - 2011. - Вип. 58. - С. 193-202. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_58_29
38. Журавель В. А. Фіксація доказової інформації: сучасний стан та перспективи розвитку[Електронний ресурс] / В. А. Журавель // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 44. - С. 164-169. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2008_44_30
39. Зеленьак Е. С. Владна, рекомендаційна та допоміжна оцінка доказів у цивільному процесі[Електронний ресурс] / Е. С. Зеленьак // Адвокат. - 2013. - № 1. - С. 41-44. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2013_1_10
40. Зеленьак Е. С. Інститут оцінки доказів у цивільному процесі [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Зеленьак Едуард Степанович ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького Нац. акад. наук України. - К., 2014. - 18 с.
41. Зеленьак Е. С. Оцінка доказів у період забобон та міфологічних вірувань [Електронний ресурс] / Е. С. Зеленьак // Форум права. - 2012. - № 1. - С. 339-343. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index-2009. - № 1. - С. 409-414. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
42. Зеленьак Е. С. Оцінка доказів у цивільному процесі судами вищестоящих інстанцій[Електронний ресурс] / Е. С. Зеленьак // Адвокат. - 2013. - № 2. - С. 38-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2013_2_9
43. Зеленьак Е. С. Поняття та сутність оцінки доказів у цивільному процесі [Електронний ресурс] / Е. С. Зеленьак // Форум права. - 2013. - № 1. - С. 332-337. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
44. Зеленьак Е. С. Правове регулювання оцінки доказів у цивільному процесі [Електронний ресурс] / Е. С. Зеленьак // Вісник Академії адвокатури України. - 2012. - Число 3. - С. 42-46. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2012_3_7
45. Зеленьак Е. С. Оцінка доказів на українських землях у складі Польського королівства[Електронний ресурс] / Е. С. Зеленьак // Адвокат. - 2012. - № 8. - С. 46 - 48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2012_8_9
46. Курило М. П. Процедури доказування в цивільному, господарському та адміністративному судочинстві: порівняльно-правове дослідження[Електронний ресурс] / М. П. Курило // Судова апеляція. - 2016. - № 2. - С. 61-68. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2016_2_9
47. Кучер Т. Зміст процедури дослідження доказів у цивільному судочинстві України[Електронний ресурс] / Т. Кучер // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2012. - Вип. 94. - С. 35-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2012_94_10
48. Кучер Т. М. Докази та доказування: співвідношення понять [Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Вісник Вищої ради юстиції. - 2011. - № 3. - С. 83-93. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvru_2011_3_9
49. Кучер Т. М. Допустимість доказів в аспекті виконання завдань цивільного судочинства[Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Університетські наукові записки. - 2012. - № 4. - С. 140-144. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_4_22
50. Кучер Т. М. Логіко-юридичні підходи до теорії доказування у цивільному судочинстві України [Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Часопис Київського університету права. - 2011. - № 4. - С. 208-211. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2011_4_53
51. Кучер Т. М. Роль істини в процесі доказування: теоретико-правовий погляд [Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Університетські наукові записки. - 2012. - № 3. - С. 92-96. - Режим

- доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_3_16
52. Кучер Т. Належність та допустимість як критерії оцінки доказів [Електронний ресурс] / Т. Кучер // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2012. - Вип. 91. - С. 80-83. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2012_91_26
  53. Лезін Є. Є. Порядок судового забезпечення доказів у цивільному процесі в Україні [Електронний ресурс] / Є. Є. Лезін // Прикарпатський юридичний вісник. - 2017. - Вип. 6(1). - С. 95-101.
  54. Лисенко Л. Процесуальна форма вирішення питання щодо забезпечення доказів [Електронний ресурс] / Л. Лисенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2011. - Вип. 88. - С. 74-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2011_88_22
  55. Литвин О. В. Дослідження доказів у судовому розгляді: деякі питання [Електронний ресурс] / О. В. Литвин // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 67. - С. 728-734. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_67_103
  56. Луспенік Д. Застосування у судовій практиці доказових презумпцій та фікцій у системі розподілу обов'язків з доказування за новим ЦПК України / Д. Луспенік // Право України. — 2005. — № 8. — С. 56–60.
  57. Марченко Р. В. Можливість забезпечення доказів нотаріусами чи іншими особами, які мають право вчиняти нотаріальні дії [Електронний ресурс] / Р. В. Марченко // Університетські наукові записки. - 2013. - № 1. - С. 171-175. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_1_27
  58. Мелех Л. В. Оцінка доказів як заключний етап процесу доказування [Електронний ресурс] / Л. В. Мелех // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. - 2015. - Вип. 1. - С. 132-142. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2015_1_15
  59. Мелех Л. В. Проблеми оцінки доказів у процесі доказування [Електронний ресурс] / Л. В. Мелех // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. - 2015. - Вип. 4. - С. 166-177. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2015_4_21
  60. Навроцька Ю. Особливості процесу доказування в наказному провадженні [Електронний ресурс] / Ю. Навроцька // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. - 2016. - № 855. - С. 431-440. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_855_68
  61. Осетрова О. С. Дотримання процесуальної форми як критерій допустимості доказів [Електронний ресурс] / О. С. Осетрова // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - 2014. - № 1. - С. 127-137. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2014_1_14
  62. Осетрова О. С. Про поняття, ознаки та класифікацію допустимості доказів в Україні [Електронний ресурс] / О. С. Осетрова // Митна справа. - 2013. - № Спец. вип.. - С. 69-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_Spets
  63. Осипова І. І. Підстави звільнення від доказування за законодавством зарубіжних країн [Електронний ресурс] / І. І. Осипова // Університетські наукові записки. - 2016. - № 4. - С. 66-73.
  64. Острійчук О. П. Допустимість показань як умова їх використання у доказуванні [Електронний ресурс] / О. П. Острійчук // Європейські перспективи. - 2016. - Вип. 1. - С. 94-99. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2016_1_17
  65. Петрова С. М. Участь нотаріусів в процесі доказування в цивільних справах [Електронний ресурс] / С. М. Петрова // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2014. - Вип. 64. - С. 237-244. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2014_64_35

66. Претика Ю. Д. Правила судового доказування [Електронний ресурс] / Ю. Д. Претика, А. В. Білаш // Юридична наука. - 2012. - № 11. - С. 82-88. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_11_9
67. Притула А. М. Допустимість доказів [Електронний ресурс] / А. М. Притула // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. - 2016. - № 6. - С. 170-176. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vprc_2016_6_24
68. Рабінович П. Загальнотеоретичні проблеми права на належне доказування в українському судочинстві (у світлі практики Страсбурзького суду)[Електронний ресурс] / П. Рабінович, Б. Ратушна // Вісник Національної академії правових наук України. - 2014. - № 3. - С. 7-19. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2014_3_3
69. Рабінович П. М. Належне доказування як елемент права на справедливий судовий розгляд у судовому праві України (в світлі європейських стандартів) / А.І. Рабінович, Б. Ратушна // Право України. -2015. -№ 3. – С. 87-97.
70. Ратушна Б. П. Належне доказування у судовому правозастосуванні України в світлі практики Європейського суду з прав людини (загальнотеоретичне дослідження) [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ратушна Богдана Петрівна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів, 2014. - 16 с.
71. Ратушна Б. П. Обставини, що не потребують доказування у цивільному процесі України[Електронний ресурс] / Б. П. Ратушна // Університетські наукові записки. - 2006. - № 3-4. - С. 193-198. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2006_3-4_27
72. Ратушна Б. П. Суд як суб'єкт доказування у цивільному судочинстві України [Електронний ресурс] / Б. П. Ратушна // Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія : Юридична. - 2015. - Вип. 1. - С. 278-284. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlkau_2015_1_28
73. Ратушна Б. П. Обставини, що не потребують доказування у цивільному процесі України / Б. П. Ратушна // Університетські наукові записки. — 2006. — № 3–4 (19–20). — С. 193–198.
74. Рожнов О. В. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом [Електронний ресурс] / О. В. Рожнов // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. - 2013. - № 1082, вип. 16. - С. 187-191. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2013_1082_16_48
75. Руда Т. В. Підстави звільнення від доказування у цивільному судочинстві України і США: порівняльно-правовий аспект [Електронний ресурс] / Т. В. Руда // Вісник Верховного Суду України. - 2011. - № 11. - С. 41-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_11_9
76. Руда Т. Достовірність доказів у цивільному судочинстві США та України: порівняльно-правовий аспект [Електронний ресурс] / Т. Руда // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2011. - Вип. 87. - С. 73-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2011_87_22
77. Руда Т. Критерій достатності при оцінці доказів у цивільному судочинстві України і США: порівняльно-правовий аналіз [Електронний ресурс] / Т. Руда // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2011. - Вип. 88. - С. 106-110. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2011_88_31
78. Руда Т. В. Належність і допустимість доказів у цивільному процесі США та України: порівняльно-правовий аналіз / Т. В. Руда // Вісник Верховного Суду України. — 2009. — № 12 (112).
79. Садикова Я. М. Вина в предметі доказування у справах про захист авторських та суміжних прав [Електронний ресурс] / Я. М. Садикова // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 1. - С. 221-225. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2013_1_54
80. Садикова Я. М. Місце та роль фактів процесуально-правового значення в предметі доказування за цивільним процесуальним законодавством України[Електронний ресурс] /

- Я. М. Садикова // Право і Безпека. - 2012. - № 3. - С. 318-322. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_3_71
81. Садикова Я. М. Предмет доказування у справах про захист авторських та суміжних прав [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Садикова Яна Михайлівна ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. - К., 2014. - 20 с.
82. Сергєєва Д. Б. Поняття та сутність достовірності доказу як його властивості [Електронний ресурс] / Д. Б. Сергєєва // Юрист України. - 2014. - № 1. - С. 89-95. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2014_1_14
83. Смуригін О. О. Проблеми з оцінкою доказів у судовому засіданні [Електронний ресурс] / О. О. Смуригін // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 10. - С. 36-40. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_10_8
84. Смуригін О. О. Проблеми з оцінкою доказів у судовому засіданні / О. О. Смуригін // Вісник Верховного Суду України. — 2010. — № 10 (122).
85. Справочник по доказыванию в гражданском судопроизводстве [Текст] / С. Л. Дегтярев [и др.] ; ред. И. В. Решетникова. - 4-е изд., перераб. - М. : Норма, 2007. - 479 с.
86. Стахівський С. М. Збирання доказів як елемент процесу доказування [Електронний ресурс] / С. М. Стахівський // Університетські наукові записки. - 2005. - № 3. - С. 264-267. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2005_3_50
87. Степаненко А. С. Предмет доказывания: сущность и понятие [Електронний ресурс] / А. С. Степаненко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2014. - Вип. 9-2(2). - С. 123-125. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_9-2\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_9-2(2)_38)
88. Степанова Т. Поняття, сутність та предмет доведення в господарському процесі // Т. Степанова / Право України. — 2002. — № 2. — С. 49–52.
89. Стоян В. О. Особливості дослідження та оцінки доказів у цивільних справах позовного провадження, що розглядаються за участю нотаріусів [Електронний ресурс] / В. О. Стоян // Університетські наукові записки. - 2012. - № 4. - С. 199-204. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_4_30
90. Стоянов М. М. Властивість належності доказів: поняття та зміст [Електронний ресурс] / М. М. Стоянов // Актуальні проблеми держави і права. - 2011. - Вип. 60. - С. 204-209. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_60_29
91. Стоянов Н. М. Дифференцированный подход к нарушениям правил допустимости доказательств [Електронний ресурс] / Н. М. Стоянов // Актуальні проблеми держави і права. - 2006. - Вип. 27. - С. 134-136. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2006_27_24
92. Супрун Т. С. Поняття предмета доказування у цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / Т. С. Супрун // Форум права. - 2016. - № 5. - С. 190–198. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
93. Таранова Т. С. К вопросу о принципах доказывания в гражданском судопроизводстве (на примере Республики Беларусь) [Електронний ресурс] / Т. С. Таранова // Університетські наукові записки. - 2006. - № 3-4. - С. 139-148. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2006_3-4_17
94. Таранова Т. С. Применение соглашения по обстоятельствам дела в доказывании [Електронний ресурс] / Т. С. Таранова // Університетські наукові записки. - 2011. - № 1. - С. 76-81. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2011_1_15
95. Теремецький В. І. Окремі питання допустимості доказів у цивільному процесі України [Електронний ресурс] / В. І. Теремецький // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право. - 2015. - Вип. 1(2). - С. 128-135. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_pr_2015_1\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_pr_2015_1(2)_22)
96. Ткачук А. Внутрішнє переконання судді як метод і результат оцінки доказів у цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. Ткачук // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 2. - С. 43-47. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_2_9

97. Ткачук А. О. Правове забезпечення всебічної, повної і об'єктивної оцінки доказів у цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. О. Ткачук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2015. - Вип. 6(1). - С. 114-117.
98. Трач О. М. Окремі питання доказування в суді апеляційної інстанції [Електронний ресурс] / О. М. Трач // Форум права. - 2008. - № 3. - С. 490-496. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
99. Тютюнник В. В. Окремі питання оцінки недопустимості доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини [Електронний ресурс] / В. В. Тютюнник // Форум права. - 2014. - № 1. - С. 490-496. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
100. Умецька Г. О. Предмет доказування в справах про визнання правочинів недійсними [Електронний ресурс] / Г. О. Умецька // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 950-958. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
101. Фартушок Н. Б. Підстави звільнення від доказування в цивільному судочинстві: порівняльно-правовий аналіз [Електронний ресурс] / Н. Б. Фартушок // Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2014. - Вип. 65. - С. 153-158. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2014_65_25
102. Фартушок Н. Б. Сутність доказової діяльності в цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / Н. Б. Фартушок // Судова апеляція. - 2015. - № 2. - С. 94-101. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2015_2_14
103. Фартушок Н. Б. Тягар доказування в цивільному судочинстві: порівняльно-правове дослідження [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Фартушок Назар Богданович ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ, 2016. - 20 с.
104. Феннич В. П. Розподіл обов'язків доказування при розгляді справ окремого провадження [Електронний ресурс] / В. П. Феннич // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. - 2011. - Вип. 3. - С. 89-97. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2011_3_12
105. Цал-Цалко Ю. Ю. Дискусійні аспекти щодо поняття доказування, суб'єктів доказування та предмета доказування у цивільному процесі України [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Цал-Цалко // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 66. - С. 318-323. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_66_47
106. Цюра Т. Загальні правила діяльності суду при дослідженні та оцінці доказів / Т. Цюра // Підприємництво, господарство і право. — 2002. — № 11. — С. 49–52.
107. Чернега І. Л. Належний суб'єкт збирання як гарантія допустимості доказів [Електронний ресурс] / І. Л. Чернега // Актуальні проблеми держави і права. - 2014. - Вип. 74. - С. 402-406. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_74_62
108. Чурпіта Г. В. Правове регулювання інституту доказів і доказування у цивілістичних судочинствах: компаративістичний аспект [Електронний ресурс] / Г. В. Чурпіта // Криміналістичний вісник. - 2014. - № 1. - С. 38-44. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krvis_2014_1_7
109. Шабалін А. В. Деякі питання доказування у спрощеному цивільному провадженні (наказне провадження) [Електронний ресурс] / А. В. Шабалін // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2018. - № 1. - С. 43-53 .
110. Шалыгин А. Предмет доказывания / А. Шалыгин // Юридична практика. — 2007. — № 4 (474). — 23.01.
111. Шандра Р. Докази і доказування у західноукраїнських судах волоського права (XIV–XVIII ст.) [Електронний ресурс] / Р. Шандра // Вісник Львівського університету. Сер. : Юридична. - 2014. - Вип. 59. - С. 148-155. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2014_59_23
112. Шилін Д. В. Принцип вільного оцінювання доказів та преюдиціальність [Електронний ресурс] / Д. В. Шилін // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ . - 2013. - № 2. - С. 238-243. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2013_2_44

113. Шкребець Д. В. Стадії процесу доказування в цивільному процесі України [Текст] : монографія / Шкребець Д. В. ; НАН України, Київ. ун-т прав. - Київ ; Львів : Галицька видавнича спілка, 2016. - 123 с.
114. Шкребець Д. В. Стадії процесу доказування в цивільному процесі України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Шкребець Дмитро Васильович ; Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. - Київ, 2014. - 16 с.
115. Шкребець Д. В. Судове доказування [Електронний ресурс] / Д. В. Шкребець // Часопис Київського університету права. - 2011. - № 1. - С. 206-210. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkur_2011_1_55
116. Штефан А. Принципи доказування у цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. Штефан // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2015. - № 3. - С. 32-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_3_7
117. Штефан А. С. Норма цивільного процесуального права в структурі елементів механізму доказування [Електронний ресурс] / А. С. Штефан // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2016. - № 1. - С. 86-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2016_1_15
118. Штефан А. С. Поняття судового доказування у цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. С. Штефан // Часопис Академії адвокатури України. - 2015. - Т. 8, № 1. - С. 64-72. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2015_8_1_10
119. Юдківська Г. Допустимість доказів як одна з гарантій справедливого судового процесу відповідно до статті 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод [Електронний ресурс] / Г. Юдківська // Слово Національної школи суддів України. - 2014. - № 1. - С. 7-13. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2014_1_3
120. Яворський Б. І. Сприяння захисту в доказуванні у суді першої інстанції [Електронний ресурс] / Б. І. Яворський // Вісник Верховного Суду України. - 2010. - № 3. - С. 44-48. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2010_3_11

Тема 3

1. Абрамова В. Передумови та шляхи подолання нормативно-правових (процесуальних) помилок у діяльності судового експерта / В. Абрамова // Право України. — 2007. — №7. — С. 65–70.
2. Брус І. І. Доказова дієвість судової експертизи у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс] / І. І. Брус // Право і суспільство. - 2014. - № 5. - С. 46-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_5_11
3. Буряк Л. С. Правова природа висновку експерта як засобу доказування в цивільному процесі [Електронний ресурс] / Л. С. Буряк // Криміналістичний вісник. - 2014. - № 1. - С. 75-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krvis_2014_1_12
4. Гетманцев М. Аналіз взаємозв'язку прямих та побічних речових доказів у цивільному процесі України [Електронний ресурс] / М. Гетманцев // Юридична Україна. - 2013. - № 2. - С. 67-72. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2013_2_14
5. Гетманцев М. О. Порівняльний аналіз процесуального порядку пред'явлення речових доказів на основі норм різних процесуальних галузей права [Електронний ресурс] / М. О. Гетманцев // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 212-218. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
6. Гетманцев М. О. Речові докази в цивільному процесі [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Гетманцев Максим Олександрович ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака. - Київ, 2014. - 20 с.
7. Гетманцев М. О. Речові докази в цивільному процесі [Текст] : монографія / М. О. Гетманцев. - Чернівці : Місто, 2015. - 240 с.
8. Гончаренко В. Г. Спеціальні знання: генезис, предмет, рівні, форми використання в доказуванні [Електронний ресурс] / В. Г. Гончаренко, В. В. Курдюков, К. В. Легких // Вісник Академії адвокатури України. - 2007. - Число 2. - С. 22-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2007_2_3

9. Грабовська О. О. Роль принципу рівності в процесі доказування у цивільних справах[Електронний ресурс] / О. О. Грабовська // Судова апеляція. - 2014. - № 2. - С. 83-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_2_15
10. Гричина О. В. Судова експертиза в системі процесуальних дій, як одне з джерел судових доказів в кримінальному, цивільному та господарському процесі[Електронний ресурс] / О. В. Гричина // Криміналістика и судебная экспертиза. - 2015. - Вып. 60. - С. 135-146. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2015_60_19
11. Давидова Д. В. Висновок експерта як процесуальне джерело доказів: окремі аспекти теорії та практики [Електронний ресурс] / Д. В. Давидова // Південноукраїнський правничий часопис. - 2015. - № 2. - С. 151-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2015_2_46
12. Далекорей А. М. Речові докази у цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. М. Далекорей // Молодий вчений. - 2015. - № 3(1). - С. 132-136. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_3\(1\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_3(1)_30)
13. Дзеньдзюра С. М. Окремий погляд на процесуальні джерела доказів (порівняльний аспект)[Електронний ресурс] / С. М. Дзеньдзюра, О. І. Кадикало // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. - 2013. - № 1077, вип. 15. - С. 164-168. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2013_1077_15_42
14. Дорошенко О. Роль спеціальних знань у провадженні судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності / О. Дорошенко // Право України. — 2006. — № 5. — С. 67–71.
15. Зеленьяк А. С. Використання речових доказів під час розгляду та вирішення цивільних справ [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Зеленьяк Артур Степанович ; Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. - Київ, 2015. - 20 с.
16. Зеленьяк А. С. Монопроцесуальні та поліпроцесуальні речові докази у цивільному процесі[Електронний ресурс] / А. С. Зеленьяк // Судова апеляція. - 2014. - № 2. - С. 67-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_2_12
17. Зеленьяк А. С. Поняття та класифікація оглядів речових доказів як способу їх дослідження в цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. С. Зеленьяк // Судова апеляція. - 2014. - № 3. - С. 104-112. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_18
18. Зеленьяк А. С. Поняття та класифікація огляду речових доказів як способу їх дослідження в цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. С. Зеленьяк // Форум права. - 2014. - № 2. - С. 123–130. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
19. Зеленьяк А. С. Поняття та структура інституту речових доказів у цивільному процесі[Електронний ресурс] / А. С. Зеленьяк // Адвокат. - 2013. - № 3. - С. 39-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2013_3_9
20. Іваненко О. Особливості доказової інформації в аудіо– та відеозаписах, процесуальних правил їх дослідження та демонстрації [Електронний ресурс] / О. Іваненко, А. Тимошенко // Юридичний вісник. - 2014. - № 4. - С. 360-364. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_4_78
21. Кайло І. Ю. Належне документальне оформлення речових доказів як одна із умов їх допустимості [Електронний ресурс] / І. Ю. Кайло // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2015. - Вип. 15(2). - С. 130-134. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15\(2\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15(2)_37)
22. Каламайко А. Мережа Інтернет як джерело доказової інформації в цивільному процесі[Електронний ресурс] / А. Каламайко // Юридична Україна. - 2015. - № 4-5. - С. 118-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2015_4-5_23
23. Каламайко А. Ю. Електронні засоби доказування в цивільному процесі [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Каламайко Андрій Юрійович ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2016. - 20 с.
24. Каламайко А. Ю. Місце електронних засобів доказування та окремі питання їх використання в цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. Ю. Каламайко // Право та інновації. - 2015. - № 2. - С. 127-132. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2015_2_23

25. Каламайко А. Ю. Процесуальне значення електронного підпису в доказовій діяльності [Електронний ресурс] / А. Ю. Каламайко // Право та інноваційне суспільство. - 2015. - № 1. - С. 107-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pric_2015_1_17
26. Каляянова Л. В. Правовий аспект інформаційної складової в юридичних процесах доказування [Електронний ресурс] / Л. В. Каляянова // Південноукраїнський правничий часопис. - 2015. - № 2. - С. 160-162. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2015_2_48
27. Ковальчук С. О. Межі вирішення питання про долю речових доказів судом апеляційної інстанції [Електронний ресурс] / С. О. Ковальчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2014. - Вип. 29(2). - С. 170-173. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29\(2\)_45](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29(2)_45)
28. Кравцов С. Дослідження та оцінка письмових доказів як невід'ємна частина права на справедливий судовий розгляд [Електронний ресурс] / С. Кравцов // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 10. - С. 9-14. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgir_2016_10_3
29. Крицька І. О. Становлення інституту речових доказів на українських землях: основні етапи [Електронний ресурс] / І. О. Крицька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 33(2). - С. 153-157. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_33\(2\)_41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_33(2)_41)
30. Кучер Т. М. Емпіричні та логічні аспекти формування показань свідків як засобу доказування у цивільному процесі [Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Університетські наукові записки. - 2013. - № 1. - С. 113-118. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_1_18
31. Кучер Т. М. Законодавчий та доктринальний підходи до засобів доказування в цивільному судочинстві України [Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 66. - С. 365-371. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_66_55
32. Кучер Т. М. Правова природа письмових доказів у цивільному процесі України [Електронний ресурс] / Т. М. Кучер // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 1. - С. 171-174. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2013_1_42
33. Лазько О. М. Висновок експерта як засіб доказування у цивільному процесі [Електронний ресурс] / О. М. Лазько // Наука і правоохорона. - 2013. - № 4. - С. 106-112. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2013_4_20
34. Лазько О. М. Засоби доказування у цивільному процесі [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Лазько Олексій Миколайович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2013. - 18 с.
35. Лазько О. М. Перспективи розвитку електронних (технічних) засобів доказування в цивільному процесі України [Електронний ресурс] / О. М. Лазько // Європейські перспективи. - 2015. - № 1. - С. 125-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpre_2015_1_23
36. Лапта С. П. Співвідношення висновку експерта з іншими способами доказування [Електронний ресурс] / С. П. Лапта // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2000. - № Спец. вип.. - С. 152-155. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2000_Spets
37. Лежух Т. Застосування електронних доказів у справах про захист честі, гідності та ділової репутації [Електронний ресурс] / Т. Лежух // Віче. - 2013. - № 16. - С. 13-15. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2013_16_5
38. Луцович В. П. Еволюція інституту письмових доказів на українських землях у польсько-литовський період [Електронний ресурс] / В. П. Луцович // Форум права. - 2013. - № 2. - С. 314-318. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
39. Луцький А. І. Наукові можливості психолога в забезпеченні потреб суду другої інстанції доказовою експертною інформацією [Електронний ресурс] / А. І. Луцький //

- Університетські наукові записки. - 2008. - № 2. - С. 237-240. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2008_2_44
40. Марков В. В. Принципи належності електронних доказів, отриманих з мобільних пристроїв [Електронний ресурс] / В. В. Марков, Р. П. Савченко // Право і Безпека. - 2014. - № 1. - С. 89-95. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2014_1_19
  41. Марченко Р. В. Допит свідка як спосіб забезпечення судом доказів по цивільних справах [Електронний ресурс] / Р. В. Марченко // Форум права. - 2012. - № 2. - С. 442-448. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
  42. Немеш П. Ф. Дослідження письмових доказів особистого характеру в цивільному процесі [Електронний ресурс] / П. Ф. Немеш // Форум права. - 2015. - № 4. - С. 201-205. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
  43. Омельченко А. В. Правові засади використання судових і наукових експертиз як доказів у суді [Електронний ресурс] / А. В. Омельченко // Правове регулювання економіки. - 2015. - № 15. - С. 97-105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pre_2015_15_10
  44. Острійчук О. П. Місце показань в системі процесуальних джерел доказів [Електронний ресурс] / О. П. Острійчук // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 3. - С. 319-322. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2013_3_77
  45. Острійчук О. П. Теоретичний аспект та практичне значення показань експерта в процесі доказування [Електронний ресурс] / О. П. Острійчук // Наше право. - 2013. - № 12. - С. 81-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_12_14
  46. Павлова Ю. С. Окремі аспекти допустимості електронних доказів у цивільному процесуальному законодавстві України [Електронний ресурс] / Ю. С. Павлова // Прикарпатський юридичний вісник. - 2017. - Вип. 5. - С. 83-87.
  47. Павлюк В. В. Процесуальне значення та розмежування понять "документ-доказ" і "документ-речовий доказ" [Електронний ресурс] / В. В. Павлюк // Митна справа. - 2013. - № 5(2.1). - С. 122-126. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_5\(2](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2013_5(2)
  48. Панько Н. А. Доказове значення висновку експерта: практичний аспект [Електронний ресурс] / Н. А. Панько // Право і суспільство. - 2014. - № 1. - С. 260-265. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_1_50
  49. Петренко В. С. Електронні докази як елемент інформаційних технологій у цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / В. С. Петренко // Молодий вчений. - 2018. - № 1(1). - С. 111-115.
  50. Пилипенко Г. М. Правова природа та доказове значення висновку експерта (обізнаної особи) [Електронний ресурс] / Г. М. Пилипенко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2013. - Вип. 6-2(2). - С. 126-129. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_6-2\(2\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_6-2(2)_35)
  51. Пилипенко Г. М. Судова експертиза як тактичний засіб отримання доказів [Електронний ресурс] / Г. М. Пилипенко // Європейські перспективи. - 2013. - № 3. - С. 125-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_3_25
  52. Пунда О. О. Документи - джерело доказів у сучасному цивільному процесуальному законодавстві України [Електронний ресурс] / О. О. Пунда // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2002. - № 2. - С. 251-253. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2002_2_81
  53. Фартушна О. Ю. Вимоги фіксації доказової інформації [Електронний ресурс] / О. Ю. Фартушна // Вісник Академії адвокатури України. - 2005. - Вип. 4. - С. 137-142. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2005_4_20
  54. Фартушна О. Ю. Засоби фіксації доказової інформації [Електронний ресурс] / О. Ю. Фартушна // Вісник Академії адвокатури України. - 2005. - Вип. 3. - С. 88-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2005_3_14
  55. Фартушок Н. Б. Розподіл тягаря доказування у цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / Н. Б. Фартушок // Судова апеляція. - 2014. - № 3. - С. 85-92. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_15

56. Фунікова О. В. Показання осіб як джерело доказової інформації: особливості формування [Електронний ресурс] / О. В. Фунікова // Юрист України. - 2014. - № 3. - С. 92-96. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uy_2014_3_17
57. Ханик-Посполітак Р. Ю. Пояснення сторін як докази в цивільному процесі [Електронний ресурс] / Р. Ю. Ханик-Посполітак // Вісник Академії адвокатури України. - 2010. - Число 2. - С. 156-158. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2010_2_31
58. Хацук Ж. В. Использование электронных доказательств в судопроизводстве Республики Беларусь [Електронний ресурс] / Ж. В. Хацук // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. - 2015. - № 2(1). - С. 28-37. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_2\(1\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_2(1)_6) Лазько О. М. Речові докази у цивільному процесі України: питання теорії і практики [Електронний ресурс] / О. М. Лазько // Наше право. - 2015. - № 1. - С. 121-126. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2015_1_23
59. Цехан Д. М. Цифрові докази: поняття, особливості та місце у системі доказування [Електронний ресурс] / Д. М. Цехан // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. - 2013. - Вип. 5. - С. 256-260. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_5_58
60. Штефан А. С. Висновок експерта у цивільному судочинстві [Електронний ресурс] / А. С. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2018. - № 2. - С. 16-28.
61. Штефан А. С. Речові докази у цивільному процесі [Електронний ресурс] / А. С. Штефан // Приватне право і підприємництво. - 2018. - Вип. 18. - С. 112-115.
62. Юнацький О. В. Висновок експерта як процесуальне джерело доказів [Електронний ресурс] / О. В. Юнацький // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2015. - № 1. - С. 483-490. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2015_1_67

Тема 4

1. Александрова Ю. Щодо визначення предмета доказування та кола доказів у справах про позбавлення батьківських прав // [Електронний ресурс] / Ю. Александрова. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Афанасьєва Л. В. Аліментні зобов'язання свояків, фактичних вихователів та вихованців / Л. В. Афанасьєва // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2002. - Вип. 17. - С. 259-265.
3. Бичкова В. С. Кашперський Р. В. Докази у справах про розірвання шлюбу за спільною заявою подружжя, яке має дітей [Електронний ресурс] / В. С. Бичкова // Цивілістична процесуальна думка. - 2015. - № 1. - С. 19-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2015_1_7
4. Бичкова С. С. Кашперський Р. В. Окремі питання доказування в справах про розірвання шлюбу за заявою подружжя, яке має дітей // Актуальні правові та гуманітарно-економічні проблеми в період реформування демократичного суспільства : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кіровоград, 4 грудня 2015 р.). – Кіровоград : КОД, 2015. – С. 88–91.
5. Білоусов Ю. В. Структура справ окремого провадження за новим Цивільним процесуальним кодексом України / Ю. В. Білоусов // Університетські наукові записки. – 2007. – № 1 (21). – С. 84 – 89.
6. Вербіцька М. В. Наказне провадження у цивільному процесі України : монографія / М. В. Вербіцька– Тернопіль : Астон, 2012. – 192 с.
7. Вербіцька, М. В. Актуальні проблеми стягнення аліментів на неповнолітніх дітей [Електронний ресурс] / М. В. Вербіцька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Право. – 2012. – Вип. 20, ч. 1, т. 2. – С. 32-36.
8. Гаврилова С.Ю. Судопроизводство по делам об оспаривании отцовства (материнства): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.15 / Гаврилова С.Ю. - Саратов, 2001. - 229 с.

9. Ганкевич О.М. Процесуальні особливості розгляду справ про оспорювання батьківства // О.М. Ганкевич / Юридичний науковий електронний журнал. – №4/2016. – С. 37-40.
10. Григор'єва А. Умови встановлення в судовому порядку факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу та докази, які це підтверджують [Електронний ресурс] / А. Григор'єва // Юридичний вісник. - 2014. - № 3. - С. 343-350. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_3_64
11. Гузь Л. В. Підготовка до судового розгляду справ, що виникають зі шлюбно-сімейних відносин / Л. В. Гузь, М. С. Лайкова, А. В. Сербіна. — Х.: Фактор, 2014. — 96 с.
12. Єфіменко Л. В. Правовідносини за участю інших членів сім'ї та родичів як форма реалізації права на сім'ю / Л. В. Єфіменко // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2015. - № 3. - С. 51-55.
13. Журавльова О.М. Види експертиз у справах про встановлення батьківства, материнства / О.М. Журавльова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/1531.pdf>
14. Кашперська Т. Ц. Предмет доказування в справах окремого провадження про встановлення фактів, що мають значення для охорони сімейних прав та інтересів[Електронний ресурс] / Т. Ц. Кашперська, Р. В. Кашперський // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2015. - № 4. - С. 86-96. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2015_4_9
15. Кашперська Т.Ц. Докази і доказування у справах окремого провадження про встановлення фактів, що мають значення для охорони сімейних прав та інтересів[Електронний ресурс] / Т.Ц. Кашперська // Криміналістичний вісник. - 2015. - № 2. - С. 56-61. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/krvis_2015_2_9
16. Коваленко А. В. Позбавлення батьківських прав неплатників аліментів: особливості доказів / А. В. Коваленко // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. - 2014. - № 3. - С. 53-57.
17. Ковтунова Л. Ю. Особливості визнання шлюбу недійсним за рішенням суду / Л. Ю. Ковтунова // Університетські наукові записки. - 2009. - № 3. - С. 119-125.
18. Комаров В. В. Окреме провадження : монографія / В. В. Комаров, Г. О. Світлична, І. В. Удальцова ; за ред. В. В. Комарова. — Х. : Право, 2011. — 312 с.
19. Кондратьєва Л. А. Особливості підвідомчості справ, що виникають із сімейних правовідносин з участю неповнолітніх / Л. Кондратьєва // Підприємництво, господарство і право. — 2003. — № 9. — С. 37–49.
20. Кошин Н. С. Роль органів опіки і піклування у процесі доказування [Електронний ресурс] / Н. С. Кошин // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2013. - Вип. 6-2(1). - С. 119-121. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_6-2\(1\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_6-2(1)_32)
21. Нікітенко Р. С. Докази і доказування у справах окремого провадження про розірвання шлюбу [Електронний ресурс] / Р. С. Нікітенко // Право і суспільство. - 2014. - № 3. - С. 86-91. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_3_16
22. Нікітенко Р. С. Докази і доказування у справах окремого провадження про розірвання шлюбу / Р. С. Нікітенко // Право і суспільство. - 2014. - № 3. - С. 86-91.
23. Німак М. О. Провадження у справах про надання права на шлюб / М. О. Німак // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. - 2015. - № 824. - С. 186-193.
24. Німак М. О. Окреме провадження у справах, що виникають із шлюбних правовідносин: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / М. О. Німак. – К., 2012. – 20 с.
25. Пилипенко Ю. О. Пилипенко Ю. О. До питання про предмет доказування у справах про встановлення факту проживання чоловіка та жінки однією сім'єю без реєстрації шлюбу[Електронний ресурс] / Пилипенко Ю. О. Пилипенко Ю. О. // Вісник Одеського

- національного університету. Серія : Правознавство. - 2015. - Т. 20, Вип. 2. - С. 50-57. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_prav_2015_20_2_8
26. Цал-Цалко Ю. Ю. Судові докази у справах щодо поділу спільного майна подружжя [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Цал-Цалко // Актуальні проблеми держави і права. - 2010. - Вип. 56. - С. 204-209. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2010_56_33
  27. Чундак М. А. Стягнення аліментів в порядку наказного провадження. Основні проблеми та шляхи до вдосконалення законодавчих норм / М. А. Чундак / Часопис Академії адвокатури України. – 2012. - № 15. – С. 2-7.
  28. Чурилов Ю. Фальсифікація доказательств по делам о разделе общего имущества супругов // Законность. — 2006. — № 2. — С. 39-40.
  29. Чурпіта Г. В. Предмет доказування у справах щодо захисту сімейних прав та інтересів, які розглядаються в порядку непозовного цивільного судочинства [Електронний ресурс] / Г. В. Чурпіта // Часопис Київського університету права. - 2015. - № 2. - С. 184-188. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_2_45
  30. Шуляк Н. Окремі питання регулювання правовідносин батьківства сімейним законодавством України / Н. Шуляк, В. Короленко // Юридичний журнал. – 2009. – № 2. – С. 49-55. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3135>
  31. Явор О. А. Недійсний шлюб як дефектний юридичний факт / О. А. Явор // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 6. – С. 116–119.
  32. Ясинюк М. М. Проблеми усиновлення, які можуть виникнути у цивільному процесі // Бюл. М-ва юстиції України. - 2007. - № 7. - С. 69.

Тема 5

1. Колосов І. Докази та доказування у трудовому процесі: проблемні питання сьогодення [Електронний ресурс] / І. Колосов // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 6. - С. 94-97. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_6_20
2. Колосов І. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у справах про трудові спори: актуальні проблеми сьогодення [Текст] / І. Колосов // Вісник Запорізького національного університету : збірник наукових праць. Юридичні науки. – 2014. – № 4 (II). – С. 206–213.
3. Колосов І. Судовий розгляд цивільних справ, пов'язаних з припиненням дії трудових договорів: сучасний стан, проблематика та можливі шляхи оптимізації [Текст] / І. Колосов // Актуальні питання публічного та приватного права. – 2013. – № 5 (05). – С. 31–36.
4. Кондрат'єва Л. А. Деякі процесуальні особливості розгляду справ, що виникають з індивідуальних трудових спорів [електронний ресурс] / Л.А.Кондрат'єва // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2013. - № 714.- с. 70-73.
5. Лагутіна І. В. Доказування у справах про дискримінацію у сфері праці [Електронний ресурс] / І. В. Лагутіна // Правова держава. - 2013. - № 16. - С. 215-221. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2013_16_37
6. Лагутіна І. В. Тягар доказування вини як ключове питання в справах про дискримінацію у сфері праці [Електронний ресурс] / І. В. Лагутіна // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. - 2015. - № 3. - С. 98-105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_3_17
7. Любчик О.А. Процесуальні аспекти судового захисту трудових прав [Електронний ресурс] / О.А. Любчик. // Європейські перспективи. - 2012. - № 3(3). - С. 120-125. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2012_3%283%29__24.

8. Непочатих В.О. Розгляд трудових спорів у порядку цивільного судочинства судами першої інстанції [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Непочатих Василь Олександрович . - Київ, 2016. - 16 арк.
9. Плахотіна Н. А. Питання відношуваності та допустимості доказів при розгляді трудових спорів та конфліктів [Електронний ресурс] / Н. А. Плахотіна // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 86-93. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2012_24_10
10. Синенко С.В. Проблемні аспекти матеріальної відповідальності працівників транспорту [Текст] / С.В. Синенко // Юридичний вісник. – 2015. - № 2 (35). – С. 16-19.
11. Шурин О. А. Докази і доказування у справах про поновлення на роботі у зв'язку із розірванням трудового договору за ініціативи роботодавця при систематичному невиконанні працівником без поважних причин трудових обов'язків [Електронний ресурс] / О. А. Шурин // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2014. - Вип. 9-2(1). - С. 193-196. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_9-2\(1\)_54](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_9-2(1)_54)

Тема 6

1. Бобровник О. В. Третя особа без самостійних вимог щодо предмета спору в справі, що зумовлена посвідченням договору купівлі-продажу / О. В. Бобровник // Часопис Київського університету права. — 2005. — № 4. — С. 168–171.
2. Капеліст М. М. Добросовісність як елемент предмету доказування у спорах про визнання недійсними значних правочинів і правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість [Електронний ресурс] / М. М. Капеліст // Правова держава. - 2012. - № 15. - С. 310-316. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2012_15_57
3. Литвиненко В. Д. Доказування та докази у справах про порушення грошових зобов'язань [Електронний ресурс] / В. Д. Литвиненко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. - 2014. - № 1106, вип. 17. - С. 229-232. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPR_2014_1106_17_62
4. Токунова А. Розумний строк надання доказів відступлення права вимоги за договором факторингу [Електронний ресурс] / А. Токунова // Вісник Національної академії правових наук України. - 2013. - № 3. - С. 222-226. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varpu_2013_3_29

Тема 7

1. Арсенюк А. О. Специфіка доказування під час судового розгляду земельних спорів [Електронний ресурс] / А. О. Арсенюк // Судова та слідча практика в Україні. - 2016. - Вип. 2. - С. 25-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jiru_2016_2_6
2. Короєд С. О. Накладення арешту на майно та заборона дій щодо його відчуження як заходи забезпечення позову в цивільному процесі / С. О. Короєд // Судова апеляція. — 2009. — № 1. — С. 82–91.
3. Рогач О. Я. Особливості доказування та системи доказів у справах щодо встановлення фактів, що мають юридичне значення [Електронний ресурс] / О. Я. Рогач // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 35(1.2). - С. 24-28. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35\(1](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35(1)
4. Сопова (Щукіна) К. Визначення предмета доказування у спорах щодо захисту прав на знак для товарів і послуг [Електронний ресурс] / (Щукіна) К. Сопова // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2012. - № 3. - С. 23–28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Triv_2012_3_5

Тема 8

1. Батожська О. В. Критерії визначення розміру завданої моральної шкоди при її доказуванні в суді [Електронний ресурс] / О. В. Батожська, О. В. Піхурець // Право і Безпека. - 2015. - № 2. - С. 148-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2015_2_30
2. Захаров П. С. Сутність доказування у цивільному судочинстві у справах про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок дорожньо-транспортної пригоди [Електронний ресурс] / П. С. Захаров // Прикарпатський юридичний вісник. - 2017. - Вип. 6(1). - С. 83-87.
3. Примак В. Д. Відшкодування моральної шкоди на засадах справедливості, розумності й добросовісності : монографія / В. Д. Примак. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 432 с.
4. Сліпченко О. І. Докази та доказування в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Сліпченко Олександр Іванович ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2010. - 20 с.
5. Сліпченко О. І. Докази та доказування в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Сліпченко Олександр Іванович ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Х., 2010. - 210 арк.
6. Сліпченко О. І. Предмет доказування у справах про відшкодування (компенсацію) моральної шкоди [Електронний ресурс] / О. І. Сліпченко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2002. - Вип. 18. - С. 323-327. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2002_18_77
7. Сліпченко О. І., Кройтор В. А. Докази та доказування в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: монографія / О. І. Сліпченко, В. А. Кройтор. – К.: Паливода А.В., 2012. – 244
8. Справи про відшкодування шкоди в судовій практиці : [навч.-метод. посіб.] / [А. І. Дрішлюк, В. І. Дрішлюк, Л. О. Єсіпова та ін.] ; заг. ред. В. В. Луця, наук. ред. М. К. Галянтича. – Одеса : ОДУВС, 2009. – 428 с.

Тема 9

1. Белощук К. О. Предмет доказування в цивільних справах, що пов'язані зі спадкуванням / К. О. Белощук // Правотворча та правозастосовча діяльність: теорія, практика, професійний досвід: збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 3 березня 2015 року. Тези наукових доповідей. – К., 2015. – С. 90-93.
2. Верещінська І. В. Зміст предмета доказування у справах щодо спадкування [Електронний ресурс] / І. В. Верещінська // Судова апеляція. - 2014. - № 3. - С. 80-84. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_14
3. Верещінська І.В. Розподіл обов'язків по доказуванню в справах щодо спадкування/ І. В. Верещінська // Матеріали X Всеукраїнської. наук.-практ. інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми і перспективи розвитку» // Збірник наукових праць. - Переяслав-Хмельницький, 2014. – С.196-198.
4. Гвоздик П.О., Бородовський С.О. Проблеми позову про визнання права власності на нерухоме майно, що входить до складу спадщини / П.О. Гвоздик, С.О. Бородовський // Часопис цивільного і кримінального судочинства. – 2013. - № 1 (10). - С. 92-105.
5. Граніна І.В. Особливості визнання заповіту недійсним: окремі питання судової практики / І. В. Граніна // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. - 2014. - Вип. 1. Том. 1. - С. 104-109.
6. Гузь Л. Є. Підготовка справ про спадкування до судового розгляду /Л. Є. Гузь, М. С. Лайкова. — Х.: Фактор, 2014. — 80 с.
7. Долганова И.В. Некоторые процессуальные вопросы теории и судебной практики по гражданским делам о недействительности завещания : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.15 / И. В. Долганова. - Саратов, 2011. - 20 с.
8. Завгородня І. М. Поняття та особливості спадкових позовів / І. М. Завгородня // Вісник ХНУВС. - 2013. - № 3 (62). – С. 188-190.

9. Завгородня І. М. Особливості спорів, що виникають із спадкових правовідносин / І. М. Завгородня // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». - Випуск 4. Том 1. 2014. – С. 128-132.
10. Завгородня І. М. Розгляд судами справ у спорах, що виникають із спадкових правовідносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / І. М. Завгородня. – Харків, 2016. – 23 с.
11. Завгородня І. К вопросу об определении предмета доказывания по спорам, возникающим из наследственных правоотношений / И. Завгородняя // *Leges et Vita*. – 2015. – № 9/2. – С. 27–31.
12. Заїка Ю. Цивільно-правові способи захисту спадкових прав / Ю. Заїка // Історико-правовий часопис. – 2015. – № 1(5). – С. 75-80
13. Козловська Л. Захист спадкових прав судом у окремому провадженні /Л. Козловська // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. - 2014. - № 4. - С. 74-83.
14. Кравченко М. Г. Судовий спосіб захисту спадкових прав в Україні / М. Г. Кравченко // *Право і суспільство*. – 2015. - № 5-2. - С. 36-41.
15. Кухарев О.Є. Актуальні питання судових спорів, пов'язаних зі зміною черговості одержання права на спадкування / О. Є. Кухарев // *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. - 2013. - № 1. - С. 117-125.
16. Кухарев О.Є. Судове тлумачення заповіту / О. Є. Кухарев // *Актуальні питання цивільного та господарського права*. - 2010. - № 1.- С. 73-77.
17. Печений О. Деякі аспекти недійсності заповіту / О. Печений // *Мала енциклопедія нотаріуса*. – 2017. - № 1 (91). – С. 203-207.
18. Печений О. П. Проблемні питання судової практики у справах щодо визнання недійсними свідоцтв про право на спадщину / О. П. Печений // *Вісник Верховного Суду України*. - 2011. -№ 11. - С. 23-32.
19. Янева Р.Р. Особенности рассмотрения судами дел, связанных с наследованием.. дис... канд. юрид. наук: 12.00.15 / Р.Р. Янева. – М., 2009. – 174 с. Верещінська І. В. Предмет доказування у справах щодо спадкування [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Верещінська Ірина Вікторівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т. - Київ, 2015. - 18 с.

4. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a> — Законодавство України на сайті Верховної Ради України.
2. <http://www.dvs.gov.ua/> — Державна виконавча служба України.
3. <http://www.ccu.gov.ua/> — Конституційний Суд України.
4. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>— Верховний Суд.
5. <https://www.facebook.com/supremecourt.ua/> — Верховний Суд.
6. <https://court.gov.ua/> — Судова влада України.
7. <http://www.president.gov.ua/documents/> — Офіційні документи на Офіційному представництві Президента України.
8. <http://www.kmu.gov.ua/control/> — Урядовий портал.
9. <http://www.minjust.gov.ua/> — Міністерство юстиції України.
10. <http://zakon.nau.ua/> — Професійна юридична система Мега-НаУ.
11. <http://www.ligazakon.ua/> — Ліга:Закон — головний правовий портал України
12. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
13. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> — Єдиний державний реєстр судових рішень.

Розробники навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни – доцент кафедри цивільного права та процесу,
кандидат юридичних наук

_____ М. Б. Гарієвська

_____ 2018 року

Схвалено кафедрою цивільного права та процесу

_____ 2018 року, протокол № __.

Завідувач кафедри _____ С.Д.Гринько

_____ 2018 року

Декан юридичного факультету

_____ С. А. Крушинський

_____ 2018 року

Погоджено методичною радою університету _____ 2018 року,
протокол № ____.

Голова методичної ради _____ І.Б.Ковтун

_____ 2018 року